ANT

Haftalık Dergi • 18 Mart 1969 • Sayı: 116 • 125 Kuruş

TiP Genel Yönetim Kurulu neler görüştü ?

EMPERYALİZMİN MONTAJ TUZAĞI

HAFTANIN NOTLARI

9 mart

İşçiye saygısızlık

■ **TİP Genel Sekreteri Rıza Kuas, Türkiye'de patronlar tarafından işçilere karşı uygulanan insanlık - dışı bir işlemi daha açıklamış ve «Türkiye'deki bütün işyerleri ve patronlar tarafından anayasaya aykırı olarak hazırlanan işyerleri iç yönetmelikleri uygulanmakta ve işçilerin üzerleri sabah akşam bir hırsız gibi aranmaktadır. Anayasamızın 15. maddesi, kimsenin, kanunla yetkili kılınan merciin emri bulunmadıkça üstünün aranamayacağını âmirdir. Anayasamızın bu açık ve seçik hükmüne rağmen bugün Türkiye'de işçilerin üzerleri işverenler tarafından aranmakta veya aratılmaktadır. 1969 bütçe müzakereleri sırasında konu gerek genel başkanımız tarafından, gerekse benim tarafımdan Çalışma Bakanlığı'na duyurulduğu halde anayasaya aykırı olarak işçilerin üstünün aranması hâlâ yasaklanmamıştır.» demiştir.**

Protesto edildi

■ Amerikanın M. I. T. Üniversitesi profesörlerinden Dr. Daniel Lerner, İstanbul İktisat Fakültesi'nde «Milletin Oluşması» konulu bir konferans vereceği sırada devrimci öğrenciler tarafından protesto edilmiştir. Amerikalı profesör, yükselen «Go Home» nidaları karşısında konferansına devam etmek imkanını bulamamıştır. Öğrenciler, sonra İktisat Fakültesi Dekanı Prof. Abdullah Türkoğlu'nun kapısı önünde de oturarak yine empeyalizm aleyhindeki protestoya devam etmişlerdir.

Yücel anıldı

■ **Eski milli eğitim bakanlarından ve köy enstitülerinin kurulmasında en fazla emeği geçenlerden biri olan Hasan Ali Yücel, ölüm yıldönümünde Ankara'da yapılan bir törenle anılmıştır. Törende konuşan Can Yücel, Necat Erder ve Fakir Baykurt, Hasan Ali Yücel'in devrimci kişiliğini belirtmişler ve anılarını anlatmışlardır.**

Demirel'in kâbusu

Seçim dönemine girildiği bir sırada, uzun süreden beri siyasi ihtiraslarını tatmin etmek için çeşitli oyunlara başvuran Celal Bayar ve bir kısım eski Demokratlar, yeni bir manevra çevirerek AP Genel Başkanı *Demirel'i oldukça güç* duruma düşürmüşlerdir. Eski Demokratların siyasi haklarının, koltuk kaybetmek endişesi içindeki AP iktidarı tarafından bir türlü iade edilmemesi üzerine YTP ile ilişki kuran eski cumhurbaşkanı Celal Bayar, son olarak Atatürk'ün yakın arkadaşlarından bir kısmının da YTP'ye girmesini sağlayarak Demirel'e gözdağı vermiştir. YTP, eski Demokratlar'ın da desteğini alarak seçime girdiği takdirde AP'nin DP'den müdevver oylarını mutlaka büyük ölçüde bölecek, hattâ AP'yi tek başına iktidara gelememek tehlikesiyle karşı karşıya bırakacaktır. Eski Demokratlar bu şantajı kullanarak, AP Büyük Kongresi'nde, «Eski Demokratların siyasi haklarının iadesi» yolunda verilen kararın kanunlaştırılmasını sağlamağa çalışmaktadırlar.

10 mart

NATO'ya karşı

■ Bir süre önce Batı Almanya Cumhurbaşkanı seçilen Gustav Heinemann, başkan seçildikten sonra verdiği ilk demeçte «Almanya NATO'dan çıkmalıdır» demiştir. Heinemann, Batı Almanya NATO üyesi olarak kaldığı sürece iki Almanya'nın birleştirilmesinin imkansız olacağını belirtmiş, tek çıkaryolun tarafsız kalmak olduğunu söylemiştir. NATO Güney Avrupa kesimi Başkomutanı Amiral Horacio Rivero da İtalyan Il Tempo Gazetesi'ne verdiği demeçte, Akdeniz'de dolaşan her Sovyet gemisine karşılık NATO'nun sekiz savaş gemisi bulunduğunu belirterek NATO saldırganlığını bir kere daha ortaya koymuştur.

Özel sektörcülük

■ **Özel yüksek okullar açılmasına izin verilerek yaratılan yeni sömürü mekanizmasının özel sektörcü AP iktidarı tarafından desteklenmesi, hattâ ancak devletçe yapılabileceği anayasa ile saptanmış olan faaliyetlerin dahi özel sektör kuruluşlarına devri üzerine açılan özelcilik saltanatı, her gün yeni yeni skandalların yaratılmasına da yol açmaktadır. Gaziantep'li bir müteahhit de başbakanlığa müracaat ederek özel cezaevi açmak istediğini bildirmiştir. Doğan Mennan adlı müteahhit, «Bugün Türkiye'de her şey özelleşiyor. *Hukuk Fakültesi ile harp okulu açılması* için de müracaat edildi. Özel cezaevi açılması da bence normaldir» demiştir.**

İsveç'te yayınlandı

■ Âşık İhsani'nin hayatı ve eserleri üzerine Barbro Karabuda'nın yazdığı «Anklagelser» adlı kitap, İsveç'in ünlü yayınevlerinden Albert Bonniers Förlag tarafından yayınlanmıştır. Stockholm'de lüks bir baskı ile ve Güneş Karabuda tarafından çekilmiş güzel bir kapak fotoğrafıyla yayınlanan eserde özellikle İhsani'nin devrimci şiirleri İsveç'li okurlara tanıtılmaktadır.

11 mart

25 yıl hapis

■ **TİP'in Eskişehir İl Başkanı Turgut Kazan aleyhine «hükümete hakaret» iddiasıyla yeni bir kovuşturma daha açılmıştır. Savcılık, il başkanlığı kanalıyla halka dağıtılmış bulunan bayram mesajında hükümete hakaret görmüş ve bu konuda ifadesini almak üzere Kazan'ı savcılığa davet etmiştir. Bu, Turgut Kazan aleyhine açılmış altıncı kovuşturmadır ve 25 yıla kadar hapis istenmektedir. Kovuşturmalar, Adalet Bakanlığı'nın gönderdiği bir yazı üzerine sıklaştırılmıştır.**

Faşist baskılar

■ Kanlı AP iktidarının ve Türkiye'deki Amerikan emperyalizminin yurt dışındaki devrimci öğrenciler tarafından protesto edilmesi, içteki faşist baskıların yurt dışına da taşınmasına vesile sayılmıştır. Dışişleri Bakanlığı'nda çeşitli bakanlıkların temsilcilerinin ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkililerinin katıldığı bir toplantı yapılmış, toplantıda öğrenci müfettişlerinin, emniyet teşkilatının öğrencilerin aşırı davranışlarıyla ilgilenmesi kararlaştırılmıştır. Toplantıdan hemen sonra da, ilk kademede 16 öğrencinin öğrencilikle ilişkileri kesilmiştir.

İki kitap toplatıldı

■ Kitap toplama komedisi geçen hafta da devam etmiştir. Henri Lefevbre'in «Lenin'in Hayatı ve Eserleri» adlı kitabı Ankara İkinci Sulh Ceza Hakimliği kararıyla toplatılmış, eseri türkçeye çeviren Rasih Nuri İleri hakkında da gıyabi tevkif kararı verilmiştir. İstanbul'da ise Öncü Kitabevi'nin yayınladığı ve Attila Tokatlı'nın hazırladığı «Sovyet Şairleri Antolojisi»nin toplatılması, savcılık tarafından 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nden istenmiş, isteğin bu mahkemede reddi üzerine, toplatma kararı 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nden alınmıştır. Bu şiir antolojisinde de «komünizm propagandası» yapıldığı ileri sürülmektedir.

12 mart

TÖS dâvası

■ Ankara Basın Savcısı'nın dite, «amaçları dışına çıkıp politika yaptıkları» gerekçesiyle hakkında kapatma dâvası açtığı Türkiye Öğretmenler Sendikası ve Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu'nun duruşmasına Ankara 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlanmıştır. İki kuruluşun yöneticileri de, ifadelerinde, politika ile ilgileri olmadığını, bilimsel çalışma yaptıklarını belirtmişlerdir. Yöneticiler, duruşmada «çabalarımızın hedefi, şuranın toplanmasını sağlamaktır» demişlerdir.

che

CIA'nın marifeti !

■ **Aylık Amerikan True Dergisi'nde Guevara'nın 1967 yılında Bolivya'da yakalanmasına ve yakalandıktan sonra öldürülmesine yol açan planları Johnson'ın bizzat uyguladığı açıklanmıştır. True Dergisi'nde belirtildiğine göre, Guevara'nın Bolivya'ya geçmesinden sonra, 1967 yılının mart ve nisan aylarında, Beyaz Saray'da yapılan bir gizli toplantıda Che Guevara aleyhine kampanya açılması kararlaştırılmış, ayrıca Bolivya'ya Amerikan özel kuvvetlerinden 600 kişilik bir ekip gönderilerek anti - gerilla faaliyetlerini yürütecek Bolivya'lı askerler eğitilmiş, bunlara havadan keşif için özel uçaklar da sağlanmıştır. Johnson tarafından onaylandıktan sonra uygulanan bu karardan sonra Guevara'nın yakalanısının ve öldürülmesinin Beyaz Saray'ın planlarına ve Bolivya'daki CIA ajanlarının isteklerine aykırı olduğu belirtilmektedir. Bilindiği gibi, Guevara'nın Gerilla Günlüğü'nde, ABD'nin Latin Amerika'da da ikinci bir Vietnam Savaşı başlatmak amacında olduğu belirtilmektedir.**

Anadolu Ajansı'nda grev !

Mustafa Kemal'in milli mücadele yıllarında «Türk Milletinin sesini dünyaya duyurmak için» kurduğu Anadolu Ajansı, çalışanlarının haklarının Genel Müdür Attila Onuk tarafından tanınmaması üzerine greve gidilmesi dolayısıyla 48 yıllık tarihinde ilk defa 10 Mart'tan itibaren susmuştur. AA'nın personeli ve mensup oldukları sendika, grevde yüzde yüz haklıdır. Ancak, emekçi sınıfının en aydın kesimini teşkil eden gazetecilerin yaptığı grevde sadece Attila Onuk ve ücret zammı meselesi üzerinde durulması, AA'nın iktidarın dümensuyunda oluşunun Mustafa Kemal'e ihanetinin söz konusu edilmemesi gazeteciler sendikası için büyük bir ihmaldir. Bir panayır havası içinde yapılan grevde bir takım politikacılar ve sanatçılar gazetelerde kendilerinden söz ettirebilmek için nutuklar çekmişler, şarkılar söylemişler, grev gömleği giymişlerdir. Oysa öte yandan Türkiye Basımevi'nde teknisyenlerin giriştikleri greve hiç kimse ilgi göstermemiş, aynı işkolunun kol işçileri üvey evlad muamelesi görmüşlerdir.

13 mart

Bono rezaleti

■ Devlet gelirlerinin bir kısmını karşılamak üzere 27 Mayıs'tan sonra Milli Birlik Komitesi tarafından ihdas edilen tasarruf bonoları, sekiz yıldır bazı açıkgöz spekülatörler için bir vurgun mekanizması halinde işledikten sonra yeni bir şekle bağlanmıştır. Nisan ayından itibaren tasarruf bonoları yeni bastırılan bonolarla değiştirilecektir. Ellerindeki bonoların kendilerine ait olduğunu ispatlayabilenlere eşit değerde bono verilecek, ispatlayamayanlardan ise yüzde 20 - 40 arasında vergi kesilecektir. Bu vergi kesintisi, esasen dar gelirli vatandaşları yüzde yüz dolandırmış olan bono spekülatörlerine müstahaktır ama, henüz tasarruf bonolarını elden çıkarmamış bir çok vatandaşın bonoları elinde kalacak, yada kendisine ait olduğunu ispatlayamadığı için bu zoraki tasarrufunun yüzde 20 - 40'ını bir anda yitirecektir.

Özel okullar

■ Özel Bor mühendis ve mimarlık yüksek okulundan mezun olan öğrencilerin diplomalarının iptali için açılan davaya Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu'nda bakılmış ve davacı avukatlarının anayasaya aykırılık iddiaları dikkate alarak, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun Anayasa Mahkemesi'ne sevkine karar verilmiştir.

14 mart

Kanlı Pazar önergesi

■ İstanbul'daki Kanlı Pazar olaylarıyla ilgili olarak Birlik Partisi Genel Başkanı Hüseyin Balan'ın, İçişleri Bakanı Faruk Sükan hakkında verdiği gensoru önergesinin gündeme alınması, Millet Meclisi'nde AP çoğunluğunun oylarıyla reddedilmiştir. Başta önerge sahibi Balan olmak üzere bütün muhalefet partileri sözcüleri Kanlı Pazar olaylarında birinci derecede İçişleri Bakanı Sükan'ın sorumlu olduğunu söylemişler, TİP Grubu adına konuşan Kemal Nebioğlu, İstanbul Valisi Vefa Poyraz'ın, dolayısıyla hükümetin kanlı olayların hazırlandığından dokuz gün önce haberdar olduklarını açıklamıştır. İçişleri Bakanı Sükan ise, olayların sorumluluğunu solcuların üzerine yüklemeğe kalkışmıştır. CHP Genel Başkanı İnönü de, Sükan'a «Beyazıt'tan Taksim'e yürüyenlerin adları okundu; TİP'ten şunlar, bunlar... Peki sen öbür tarafta AP'den bulunanları okuyor musun?» diye sormuş ve AP'lilere «Akıbetinizin ne olacağı belli değildir» demiştir.

Demircioğlu Caddesi

■ Altıncı Filo ziyareti sırasında Teknik Üniversite Öğrenci Yurdu'nu basan toplum polisleri tarafından öldürülmüş bulunan genç sosyalist Vedat Demircioğlu'nun adının Gümüşsuyu Caddesi'ne verilmesi için Belediye Meclisi'ne bir teklife bulunulmuştur.

15 mart

Çölok tutuklandı

■ Halk Oyuncuları tiyatro topluluğu sanatçılarından Ayberk Çölok, Arnavutluk Folklor Ekibi'nin gösterileri sırasında «komünizmi övdüğü» iddiasıyla tutuklanmıştır. Ruhi bunalım içindeki sanatçının gösteriler sırasında yaptığı konuşmaları siyasi polis derhal kitabına uydurmuş ve hakkında dosya düzenleyerek kendisini savcılığa sevketmiştir. Savcılığın isteği üzerine Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesi de, Çölok'un tutuklanmasına karar vermiştir.

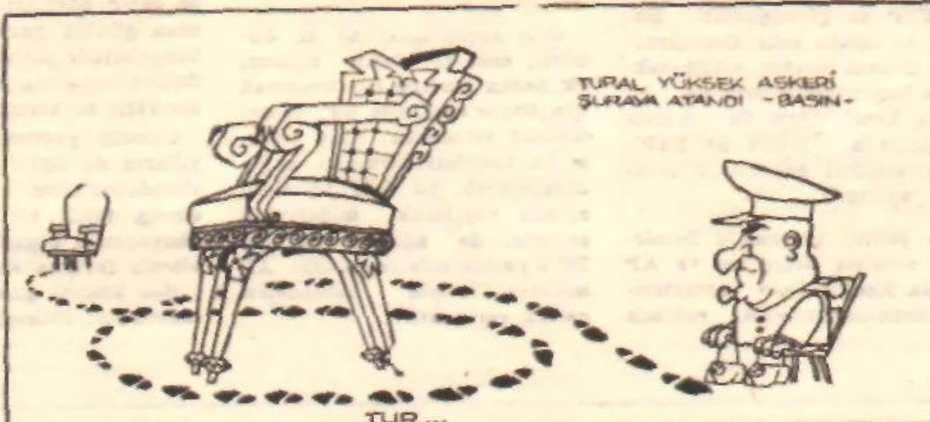
Mahkûm Oldular

■ İki yıl önce T.M.T.F.'nın basılmasıyla ilgili bir bildiri dağıttıkları iddiasıyla yargılanmakta olan Yücel Yaman ve Mustafa Özgür bir yıl hapis ve üç ay Develi'de ikamete mahkûm edilmişlerdir.

Sürekli eylem

■ İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okulu kantininde 42 gençlik örgütü temsilcisi bir basın toplantısı yaparak, yabancı üslere ve yabancı şirketlere karşı sürekli eylem yapma kararında olduklarını açıklamışlardır. Anadoludaki üsleri ve sömürüyü anlatmak için birlikte hareket edeceklerini açıklayan liderler, daha sonra basın mensuplarına başbakanın yasakladığı «Kanlı Pazar» filmini göstermek istemişler fakat okul müdürü cereyanları keserek filmi gösterilmesini engellemiştir.

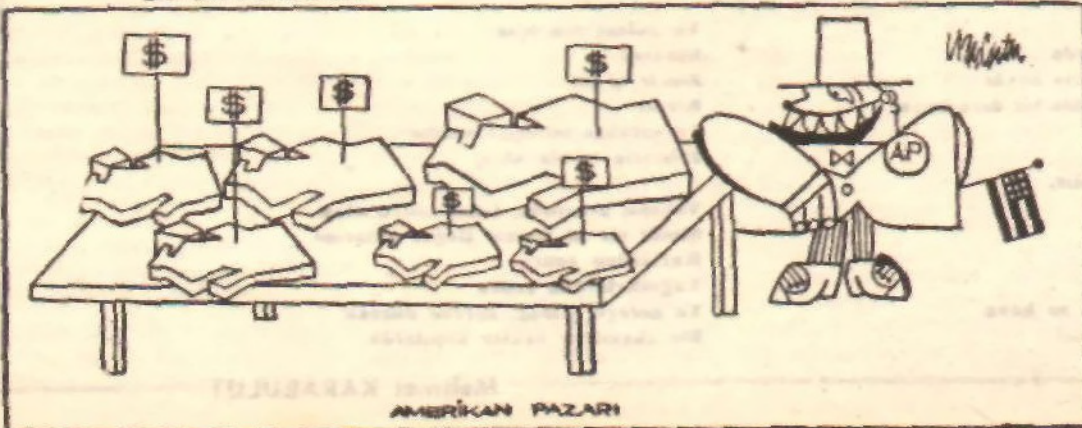
GÖZ GÖRE
YALÇIN ÇETİN

MENDERESİN OĞLU Y.T.P YE GENEL BAŞKAN OLUYOR

BÜYÜK MENDERES

KÜÇÜK MENDERES

AMERİKAN PAZARI

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Ters tutum...

OLAĞANÜSTÜ büyük kongreden sonra Türkiye İşçi Partisi üst kademelerinde ne gibi gelişmeler olduğu yada olmadığı, geçen hafta Ankara'da yapılan genel yönetim kurulu toplantısında ortaya çıkmıştır. Büyük kongrenin aldığı olumlu ve yapıcı kararlara, kurulan dengeli yönetime rağmen, üzülerek görmekteyiz ki, genel merkez kendisini hâlâ itici davranışlardan, kişisel yönetim eğiliminden ve statükoculuktan bir türlü kurtaramamıştır. Sol cephenin birlik ve beraberliğe muhtaç olduğu genel seçim öncesinde dahi parti içi muhalefete «peşin hükümlü» damgası vurularak soruşturmalar açılmakta, gençliğin devrimci eylemlerinin gerisinde kalınmakta, yandaş kuruluşlarla sağlam ilişkiler kurulması yönünde ciddi bir çaba gösterilmemekte, partinin kongreden sonra en yetkili organında genel yönetim kurulu üyelerinin genel başkanı eleştirmesine dahi tahammül edilememektedir. Özellikle seçime giderken İstanbul gibi TİP'in en fazla milletvekili çıkarmak şansına sahip Türkiye'nin en büyük ilinde teşkilatın ısrarlı isteğine rağmen olağanüstü kongre yaptırılmamakta, seçime kadar bu ilin yönetimi genel merkezin mutemed adamlarından kurulu geçici bir kurula verilerek teşkilatın iradesi hiçe sayılmaktadır. Seçim hazırlıkları, partinin şansını artırmaktan çok, genel merkezcilerin seçim şansını artırmak istikametinde yürütülmektedir.

GENEL merkezin böylesine olumsuz bir tutuma saplanmasında parti içi ve parti dışı muhalefetin ters davranışlarının etkisi yok mudur? Şüphesiz vardır. Ancak parti liderliğinin ve yöneticiliğinin başlıca şartı, bütün bu ters davranışlara rağmen, partinin bütünlüğünü koruyacak bir toleransa sahip olmaktır. Evet bugün partinin temel ilkeleri üzerinde dahi bir takım yorum farkları mevcuttur ve bunlar uzlaşmaz gibi görünmektedir. Geçen hafta da belirttiğimiz gibi bu yorum farkları, düne kadar partinin en dinamik militanları olan kimseleri dahi parti dışı mücadeleye itmiştir. Ancak son olağanüstü kongre, bütün bu unsurların parti çatısı altında pekâlâ bir araya getirilebileceğini, oybirliğiyle aldığı kararlar ve yaptığı tüzük değişiklikleriyle göstermiştir. Demokratik bir tartışma ortamında bugün çok büyük sanılan bir takım görüş farklarının giderilmesi ve belli ilkelerde birleşilmesi mümkündür. Bunun yolu, daha önce de defalarca belirttiğimiz gibi, genel merkezin parti içi muhalifleri de, milli demokratik devrim ilkeleri çevresinde birleşen devrimcileri de bilim ve araştırma bürosunda toplayarak parti stratejisini sağlam biçimde saptamaktır.

NE yazık ki, TİP Genel Merkezi, bütün bu devrimci unsurları bir araya getirmek şansına sahip olduğu halde, kısa vadeli oy hesaplarıyla uğraşmayı tercih etmektedir. Daha önceki dönemlerde partinin bilim ve araştırma çalışmalarına emek vermiş bir çok değerli bilim adamı, sırf parti yöneticileri gibi düşünmedikleri için kadro dışı bırakılmışlardır. Merkez Yürütme Kurulu raporunda, «Gençlik, anayasa çizgisinde sosyalizm ve bağımsızlık mücadelesini küçümsemeye itilmek istenilmektedir» deniliyor. Bu ucuz bir suçlamadır. Eğer böyle bir eğilim varsa, bunun başlıca sorumlusu, yukarıda belirtilen tutumuyla anayasa çizgisindeki sosyalizm ve bağımsızlık mücadelesinin devrimci niteliğini zayıflatan parti yöneticileridir. Kaldı ki, defalarca belirttiğimiz gibi, sosyalist ve anti - emperyalist hareket, meşruluğunu anayasadan değil, tarihten almaktadır. Bugün TİP'in mecliste temsil edilmemesi için seçim kanununu değiştirenler, yarın anayasayı da rafa koyabilirler. Bugün 40'a yakın devrimci örgütü «illegal» ilan edip kapatılmasını isteyenler yarın TİP'e de aynı damgayı rahatlıkla vurabilirler. Sosyalist ve anti - emperyalist eylemin o zaman dahi sürdürülmesi, ancak bilinçli bir militan kadronun yetiştirilmesiyle mümkündür. Parti yöneticileri bu çıplak gerçeği görmezlikten geldikleri için devrimci gençlik, parti dışında kendi kendisini militan olarak yetiştirmek eğilimi göstermiştir. Genel merkez bu statükocu ve itici tutumunu en kısa zamanda değiştirmediği takdirde, ya ilk fırsatta devrimci gövde bu başı değiştirecek yada parti tarihi misyonunu kaybedecektir!

TURAL GİTTİ ŞİMDİ NAZİK KONU: BAYAR!

İKTİDARIN başı Demirel, bir süreden beri uykularını kaçıran nazik konulardan birini nihayet gürültüsüz patırtısız halletmiş, ancak ardından bir başka problem bütün dehşetiyle karşısına dikilmiştir.

Bir buçuk ay kadar önce Demirel'in Tural meselesini «Nazik konu» olarak nitelemesi üzerine ANT'ta yayınlanan «Cemal Tural'ın 22 Mart Muamması» başlıklı yazıda bu nazik konunun nasıl sonuçlanacağı üzerine ihtimaller sıralandıktan sonra şöyle deniliyordu: «Tural'ı feda etmek, hem Çankaya ile ilişkileri bozmamak, hem de kafası kızdığı zaman ne yapabileceği belli olmayan bir rakipten kurtulmak için Demirel'in işine gelmektedir. Zira Demirel de pekâlâ bilmektedir ki, bu çıkar ve bağımlılık düzenini demokrasi görüntüsü altında sürdürmekte başarısız kaldığı takdirde, Amerika Türkiye'de bir takım muktedir'leri ön plana itecektir. Bu ihtimali göz önüne alınca, Demirel, ister istemez, daha pasif ve uysal görünüşlü olan Tağmaç'a eğilim göstermektedir.»

Tural muamması, bu tahmini doğrulayacak şekilde sonuca bağlanmıştır. Tural gitmiş, Genelkurmay Başkanlığı'na Orgeneral Memduh Tağmaç getirilmiştir.

Muhteris bir insan olarak tanınan Tural'ın gidişi o kadar da kolay olmamıştır. Bir devlet başkanı edasıyla üstüne görev olmayan ziyaretler yapan, ardarda Türkiye'deki birliklerin hemen büyük bir kısmını ziyaret eden Cemal Tural, son ana kadar kendisinin ayağını kaydırmak isteyenlere karşı direnmiş, ancak yaptığı ziyaretler sonunda, bütün «kudretli» görünüşüne rağmen orduda sanıldığı kadar taraftarı bulunmadığını görmüştür. Bu gerçeği, şüphesiz Tağmaç'ı genelkurmay başkanlığına iten Çankaya da, Demirel de görmüştür.

Silahlı kuvvetlerin zirvesinde böyle bir değişiklik için ordunun tansiyonunun müsait olup olmadığını Çankaya'nın ve Demirel'in bir süreden beri gözledikleri bilinmektedir. Anayasaya göre Türk Silahlı Kuvvetleri'nin barışta ve savaşta başkomutanı olan cumhur başkanının Çankaya'dan ordu merkezleriyle telsiz irtibatı halinde olduğu da çok kimsenin meçhulü değildir. Yaptığı temaslar sonunda Tural'ın genelkurmay başkanlığından uzaklaştırılmasının bir komplikasyon yaratmayacağını gören Demirel, değişiklik kararını imzalamış ve görev süresinin dolmasından bir hafta önce kamuoyuna açıklamıştır.

Tural Meselesinin halledilmesinden hemen sonra Demirel'in karşısına «Eski Demokratlar» meselesi çıkmıştır. Bilindiği gibi, Adalet Partisi büyük çapta eski DP'lilerin oylarıyla iktidara gelmiş bir partidir. Ancak devrim sonrasının gerilimi düştükten ve düşük iktidarın sorumluları hapishanelerden çıkarıldıktan sonra, kendilerini AP oylarının gerçek sahipleri olarak kabul eden Bayar ve arkadaşları, iade-i itibar sağlamak ve memleketin yönetiminde yeniden söz sahibi olmak ihtirasına kapılmışlar ve iktidarı sıkıştırmağa başlamışlardır.

• ESKİ DEMOKRATLAR

Demirel iktidarı, eski Demokratların bu isteklerini daima kulak arkasına atmış, uyutma yolunu tutmuştur. Parlamento grubunda zaman zaman eski Demokratlara siyasi hakların iadesi konusunda kişisel çıkışlar olmuşsa da, kendi seçim şanslarının büyük ölçüde sarsılacağını hesaplayan AP parlamenterleri bu tekliflere sahip çıkmamışlardır.

Eski su müdüründen ve AP parlamenterlerinden hayır gelmeyeceğini anlayan Bayar bu defa doğrudan doğruya harekete geçerek «Bizim Ev» kulüplerini kurmak suretiyle bir ayrı parti gibi örgütlenmeye başlamış, bu arada AP'ye şantaj yapmak üzere YTP ile flörte girişmiştir.

Eski Demokratların sistemli çalışmaları geçen sonbaharda yapılan AP Büyük Kongresi'nde de ilk semeresini vermiş ve kongre oybirliğiyle eski Demokratlara siyasal haklarının iadesini karar altına almıştır.

Ancak iktidar partinin bu kararının uygulanabilmesi için parlamentoda bir takım anayasa ve kanun değişiklikleri yapılması gerekmektedir.

AP oylarına göz diken YTP, kongrenin bu eğilimine derhal sahip çıkarak anayasada eski demokratlara siyasi haklarının iadesini sağlayacak şekilde değişiklik yapılmasını öngören bir ortak teklif kampanyası açmıştır. Çok geçmeden de Bayar'ın tavsiyesiyle, Atatürk'ün bazı arkadaşları tantanalı bir şekilde YTP ye girmişlerdir. Bayar, AP'lilerin eski Demokratlara ihaneti devam ettiği takdirde başka kimselerin de, bu arada kendi kızı ile Adnan Menderes'in oğlunun da YTP'ye girecekleri haberlerini ortalığa yaymıştır.

Bu şantaj karşısında Demirel'in etekleri tutuşmuş ve AP Büyük Kongresi'nin kararlarının kanunlaştırılması yolunda el altından Bayar'la pazarlığa girişmiştir. AP'liler, bazı çevrelerin tepkisini davet edecek bir anayasa değişikliği yapmaktansa, ceza kanununda bir takım değişiklikler yaparak hiç değilse 5 yıla kadar hapse mahkûm olan 300'e yakın eski DP'li parlamentere siyasi hakların iade edilmesini düşünmektedirler.

Öyle anlaşılmaktadır ki, Demirel, eski DP'lilerin oylarını bir başka partiye kaptırmamak için Bayar'a çaresiz bir takım tavizler verecektir. Ama mesele bu tavizleri vermekle halledilemeyecek, bu defa da ekim ayında yapılacak milletvekili seçimlerinde adaylık için eski DP'li parlamenterle şimdiki AP milletvekillerinin mücadelesi patlak verecektir.

Ordunun başına mutemed adamını getirmeğe muvaffak olan Sunay

DEMİREL
— Bir dert bitmeden... —

TAĞMAÇ - TURAL
(Halef - Selef)

Bâbıâli'de görülmemiş skandal

KENDİ dışında olup biten her şeyi en mahrem tarafına kadar bire bin katarak yazan Bâbıâli, kendi içinde olup bitenler bakımından bir sır kutusudur. En küçük bir başarılarını dahi manşetlerde, radyolarda, duvar afişlerinde zafer nâraları atarak ilan eden günlük gazeteler, kendi bünyelerinde patlak veren skandalları ustalıkla kamufle eder, ser verir sır vermezler.

Bâbıâli, geçtimiz hafta, son yılların en ilgi çekici basın skandallarından birine sahne olmuş, fakat bir kaç dikkatli okuyucunun dışında kimse olup bitenin farkına varmamıştır.

Söz konusu gazete, Yeni İstanbul'dur. Bilinmiği gibi Yeni

YEMİN

Sanki Mütareke sonrası
Sanki yenildik savaşlarda
Boğaz'da Amerikan donanması
Vakit vakittir yiğit olana.

Sivas Kongresi vazgeçilmez yemin
Ocakta ateş
Evin barkın tabanı
Başağın damarında yürüyen güne

Ve Harran ovasında, Sivas dağlarında
Bahar sellerinde mavi
Toros güzünde bulut dilimi
Bir çamın dibinde Marçal'larda
Kırmızı, üç yapraklı, bir karış boylu
Ve Konya'nın Taşkent köyünde bir dere boyu
Hâlâ açıyorsa çiçekler
Dağ bayır
Yemin tutuluyor da, ondandır.

Ve kıraçlarda
Mavi uykularına arpaların
Kekik otlarına kayalarda
Yetişiyorsa tez erken güneş su hava
Ve hâlâ bir gülüş kadar güzel

Sımsıkı tutuyorsa trenlerde bir resmi bir el
Ve dostlukla döşediği rayların bozkırlara
Dağ bayır
Yemin tutuluyor da, ondandır.

Ve Gümüşsuyu'nda
Taksim alanında
Pusu kurulmuşsa namusumuza
Bıçaklanmışsak
Ve gene de açıyorsa cümle dağlarımızda çiçekler
Yemin tutuluyor da, ondandır.

Ve zulüm mü bize
Sökmez
Zincir ip mi
Kırılır.
Ve şafakta bulutlar vardır
Elimizin içinde ateş.

Taksim alanında, Gümüşsuyu'ndan
Şimdi bir al sızıntı Boğaz sularına
Karlardan sonra
Yağmurlardan sonra
Ve nereye gitsek, nerede dursak
Bir akşamdır bekler kapılarda.

Mehmet KARABULUT

Bir aylık reklamla geldiği Yeni İstanbul'da bir aydan fazla çizmek imkanını bulamayan Turhan Selçuk.

YILMAER
— Komployu reddetti —

KAYHAN SAĞLAMER
— Yeni İstanbul macerası bitti —

KURTUL ALTUĞ
— Gazeteye el koydu —

İstanbul, Türkiye'nin Amerika'ya rampa ettiği yıllarda bir komprador grubu arafından özel sektörcülüğü desteklemek üzere tezgâhlanıp piyasaya sürülmüş bir gazetedir.

27 Mayıs'tan sonra bütün gazeteler Milli Birlik yönetimine alkış tutarken Yeni İstanbul Ali Fuat Başgil - Gökhan Evliyaoğlu - Hami Tezkan grubunun eline geçmiş ve eski Demokratların hislerine hitap eden yayınıyla kısa zamanda büyük tiraj almıştır. Bu üçlü grup AP milletvekili seçilinceye kadar bu yüksek tiraj devam etmiş, ancak seçimlerden bir süre sonra gazete tekrar el değiştirmiş ve Adapazar'lı genç bir işadamı olan Kemal Uzan gazeteye sahip çıkmıştır. Uzan döneminde sağcı yayınına devam etmekle beraber gazete bir türlü eski tirajını bulamamıştır. Bunun üzerine kurnaz bir işadamı olan ve Yeni İstanbul'a bir gazete olmaktan çok, kendisine iş hayatında nüfuz sağlayacak bir araç olarak bakan Kemal Uzan tiraj sağlamak için çeşitli denemelere girmiş, önceki yıl masonlar aleyhine açtığı bir kampanya ile oldukça yüksek bir tiraj sağlamıştır. Tiraj, daha sonra transfer edilen tefrika maratoncusu Murat Sertoğlu'nun romanlarıyla daha da artırılmıştır. Tiraj artmış, fakat gazetede bir türlü istikrar sağlanamamıştır. Hemen üç ayda bir yazı işleri müdürü, yazar değiştiren Uzan, aralarında çıkan bir ihtilaf neticesinde Murat Sertoğlu'nu da çok geçmeden elinden kaçırmıştır.

Bundan sonra Kemal Uzan'ın akıl almaz bir şekilde masonlara yanaştığı, onlarla sıkı işbirliğine giriştiği ve tiraj kaybetmemek için büyük hamleler yaptığı görülmüştür. Çalışanların paralarını geç ödemekten sabıkalı Yeni İstanbul, Bâbıâli'de şimdiye kadar eşi görülmemiş astronomik ücretlerle bazı gazetecileri transfer etmeğe başlamıştır. Kemal Uzan'ın ilk büyük transferleri Cumhuriyet Gazetesi'nin yazı işleri müdürlerinden Kayhan Sağlamer, Erol Dallı ve Akis'in genel yayın müdürü Kurtul Altuğ olmuşlardır. Kayhan Sağlamer ve Erol Dallı, Bâbıâli'de ilk defa çift yayın müdürlü bir yönetim kurmuş, Kurtul Altuğ da Ankara Bürosu'nun başına geçmiştir. Gazete bu arada kuran ilaveleriyle tirajını devam ettirirken, astronomik ücretli transferler de birbirini kovalamıştır. Milliyet kadrosundan Turhan Aytul, Hasan Yılmazer, Halit Kıvanç, Ömer Sami Coşar, Dinçer Güner, Nail Güreli olağanüstü ücretlerle Yeni İstanbul'da yazı işleri müdürlüklerini işgal etmişlerdir.

Gazete bir yandan kuran ilavelerini vermeğe devam ederken, bir yandan da sol yazar ve karikatüristlere çengel atmış, Turhan Selçuk'a 9.000, İlhan Selçuk'a 10.000 Lira gibi aylık ücretler teklif edilmiş, başka solcu yazarlarla da temas kurulmuştur.

Milliyet'ten ayrılıp Yeni İstanbul'a geçmiş arkadaşlarının gazetenin yönetimine mutlak şekilde hakim olduklarını söylemeleri üzerine tanınmış karikatürist Turhan Selçuk yıllardan beri çalıştığı Milliyet'i bırakarak Yeni İstanbul'a transfer etmiştir.

Astronomik ücretli bir takım yıldız imzaları kadrosunda bulundursa da, bir gazetenin tiraj alabilmesi için bir takım yatırımlar yapması gerektiği en acemi gazetecinin dahi bildiği bir gerçektir. Dev transferlerine rağmen sola açılan yayını dolayısıyla muhafazakar okurları kaybeden Yeni İstanbul yöneticileri, hamle yapabilmek için Kemal Uzan'dan tahsisat istemişlerdir. Sermaye çevrelerinin adamı olduğu için gazetenin sola açık yayınından tedirginlik duyan ve Yeni İstanbul'u bu kadrodan kurtarmak üzere çareler düşünen Kemal Uzan için, yönetici kadronun bu çıkışı iyi bir fırsat olmuş, gazetenin sürekli tiraj kaybetmekte olduğunu bahane ederek yatırım taleplerini geri çevirmiştir.

Bu arada, bir çok Bâbıâli patronunun klasik taktiğine, «ikili oyun»a başvuran Kemal Uzan, yönetici kadroyu birbirine düşürmek için Hasan Yılmaer'i bir tarafa çekerek diğer arkadaşlarını ve Turhan Selçuk'u ekarte edeceğini söylemiş, gazetenin genel yayın müdürlüğünü Yılmaer'e teklif etmiştir. Yılmaer ise, böyle bir teklifi kabul etmeyi şerefsizlik saydığını bildirerek teklifi reddetmiştir. Yılmaer daha sonra durumu diğer arkadaşlarına da anlatmış, bunun üzerine Erol Dallı, Kayhan Sağlamer, Hasan Yılmaer, Nail Güreli, Dinçer Güner, Turhan Selçuk, Doğan Keçecioğlu, Zeynep Avcı, Turhan Aytul, Turhan Selçuk toplu olarak Yeni İstanbul'dan istifa etmişlerdir.

Her an böyle bir patlamayı bekleyen, hattâ patlamayı bizzat hazırlayan Kemal Uzan, derhal Ankara Bürosu şefi Kurtul Altuğ'u gazete yönetimine el koymakla görevlendirmiştir. Altuğ'un genel yayın müdürlüğüne geçmesinden sonra, Ömer Sami Coşar, ressam Nezih İzmirlioğulları ve Halit Kıvanç da kadroda kalacaklarını bildirmişlerdir. Kıvanç'ın kalmasının nedeni, patrona 35.000 Lira'lık borcunu emeğiyle ödemek zorunda olmasıdır.

İstifalardan sonra Kemal Uzan, gazetede büyük çapta bir politika değişikliği olduğu havasını yaratıp tekrar okuyucu kaybetmemek için, istifa eden Dokuzlar'dan bir kısmını geri çekmek istemiş, çeşitli temaslar yapmışsa da, şu satırların yazıldığı ana kadar durumda bir değişiklik olmamıştır. Karikatürist Turhan Selçuk'a, bazı tavizler verdiği, mesela sağa, Amerika'ya ve Demirel'e fazla yüklenmediği takdirde Yeni İstanbul'da çizebileceği bildirilmişse de, Selçuk taviz vermeyi reddetmiştir.

Aylarca süren reklam kampanyalarıyla transfer edilen astronomik ücretli bir kadronun böyle bir kaç ay içinde Yeni İstanbul'dan ayrılmak zorunda bırakılması, Bâbıâli'nin bütün çirkinliğini ortaya koyan bir örnektir.

Zaman zaman diğer gazeteler de böyle çirkin oyunlara sahne olmuşlardır. Gazeteler bir takım kapitalistlerin mülkiyetinde oldukça ve özel sektörün ilan beslemesi durumunda kaldıkça, halktan yana her yazarı, her karikatüristi, her gazeteciyi bu Bâbıâli itecek, rotatifler yalan ve iftira kusmağa devam edecektir.

Halkımızı öğrenmek

Yaşar Kemal

Ağacın çürüğü özünden olur. Bir halk sözüdür ve benim sevdiğim bir sözdür. Ben de bize çatmak için kullandım hep bu sözleri. İçinde yaşadığımız bir memleket var. Biz bu memleketi hiç yaşamadık. Görmedik, bilmedik, araştırmadık, sevmedik. Biz bu memlekette bulunurken hep yordamladık... Gözleri kapalı el yordamıyla dolaştık yurdumuzu. Dolaşmadık ya...

Çok belalı, meraklı bir memlekette yaşıyoruz. Gezmek, görmek, yaşamak insanı insan yapar. Eski, çok eski geleneklerin, kültürlerin mirasçısı bir halk var. Eski, çok eski bir toprak var. Doğası bir başka, eski eserleri bir başka, halkı bir başka, türküleri kilimleri, kültürü bir başka, suları, kuşları, dağları bir başka... Bir başka tarih yaşamış.

Sonra bağımsızlığını yitirmiş. Yüz yıllardan bu yana sömürülmüş bir halk uyanıyor. Uyanışın bir şaşkınlığı var. Memleket görmediği bir çalkantı içinde. Bir yanda bütün ilkellikleriyle tarikatlar, bir yanda sosyalizm düşüncesi... Bir yanda Saidi Nursi, bir yanda sosyalizm.. En ilkelinden en yenisine kadar Türkiye çağımızı yaşıyor. Bir yanda tümen tümen saz şairleri, bir yanda Turgut Uyarlar.. Bir yanda Muhammedi Hanefi cengi, Battal Gazi Cengi, bir yanda Adnan Özyalçıner... Çok ilginç bir çağı, çok ilginç bir memleketi yaşıyoruz. Biraz da her şey karmakarış...

İyi, heyecanlı, okumuş, üstelik de akıllı bir gençlik yetişiyor. Hem de çok insan... Hem de yurdunu ve dünyayı seven.. Güzelim bir gençlik yetişiyor. Daha çiçeği burnunda bir gençlik... Ama epeyi eksiklikleri var bu gençliğin. Eeeh, gençliktir elbette eksikleri olacak, diyeceksiniz. Bu gençliğin bir eksiği şudur, bu dehşet ilginç memlekete gereken ilgiyi duymuyor. Ne yapılacaksa bir memleketi ancak tanıyarak yapabileceğiz, bunu bilmiyor.

Bir memleketin folklorunu, tarihini, sanatını, toprağının, kültürünün özelliğini bilmeden, o memleketi derinden tanımadan o memlekette çok az şey yapabiliriz.

Hele sosyalizmi kurmak, en çok o memleketin özelliklerini bilmekle olur. Özelliklerini, insanlarını, insanlarının yaşayışlarını, huylarını huslarını bilmekle olur. Yolunu bulduktan sonra, konuşmasını, etki yapmasını bildikten sonra şu dünyada sosyalizmi kabul ettiremeyeceğin çok az insan vardır. Deliler, çıkarcılar, namussuzlar, satılmışlar bunun dışında. Hele halk adamlarına, ne kadar şartlanmış olurlarsa olsunlar, sosyalizmi kabul ettirmek o kadar zor olmaz. Adalet duygusu her insanın içinde köklüdür. Hele halk adamlarının. Ama o insanı, derdini anlatacağın insanı iyi bileceksin. Geleneklerini, göreneklerini, huylarını, neyi sevmiş, neden korkmuş, neden yılmış çok iyi bilip ona göre davranacaksın. Neden kuşkulu, niçin kuşkulu... Örneğin her aydın onun gözünde hâlâ bir Osmanlıdır. Ondan kuşkulanır. Onun kafasından Osmanlı aydın, yönetici tipini nasıl sileceksin, işte bunu iyice bileceksin... Bütün bunları bilmeden sosyalizm anahtarını o memleketin kapılarını açmakta zor kullanırsın. Eğer gerçek bir sosyalizm, halkla birlikte adil bir dünya kurmak istiyorsan...

Ben bu gençlere azıcık da şaşıyorum. Çok az merakları var. Hele memleketi çok az merak ediyorlar. İnsanların yaşayışlarını merak edenlere az rastgeldim.

Geçenlerde bir genç şairle tanıştım. adı Süreyya Berfe... Bu delikanlıyla tanışmam beni mutlandırdı. Süreyya Berfe Pınarbaşının bir köyünde, Afşar aşireti içinde yedek subay öğretmenlik yapıyor. Orada durmuyor. Folklora merak sarmış. Bir sürü ağıt, tekerleme, masal toplamış. Geçenlerde Yeni Dergi'de de Dadaloğlu'nun yayınlanmamış şiirlerini yayınladı. Aman be, insan derin bir soluk alıyor. Bir Süreyya Berfe çıkıyor işte, çok şükür bir meraklı şair... Yüzlerce, böyle meraklı genç çıkmalıydı.. Türküsünü, kilimini tarikatını, halkının yaşayışını merak eden... Başka türlü, bir memlekette, bir şey yapılmaz. Dilini, ağızlarını, tahta oymalarını, yaylacılığını... Saymakla biter mi ki... Memleketimizin sonsuz zenginliğiyle karşı karşıya gelmek, sorunun bir kısmını çözmek demektir.

Bakın koca üniversitelerde bir halk edebiyatı, bir halk yaşayışı kürsüsü yok. Bu bir tesadüf mü sanıyorsunuz... Bu da sömürücülük politikasının içinde, onun bir yönü...

Bakın Amerikalılara, sömürmek, tutsak etmek için bile, tutsak edeceği bir memleketi nasıl derinlemesine öğrenmeğe çalışıyor. Bir memleketi öğrenmeden huyunu husunu bilmeden nasıl kişiliğine kavuşturamazsak, bir memleketi bilmeden de tutsak kılamayız onu. Barış gönüllüleri, bilim adamı CIA ajanları, nasıl harıl harıl çalışıyorlar? Kendi adamlarımızı, bilim adamlarımızı da emirlerine alaraktan...

Mustafa Kemal'in sözünü başkalaştırarak: «Gençler ilk hedefiniz Anadoludur, ileri!» diyebiliriz.

Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde Komer'in arabasını yaktıkları için yargılanan gençler (üstte) tahliye kararı verildikten sonra yumruklarını havaya kaldırarak yargıçları selamlıyorlar... (yanda)

Türkiye'de yargıçlar var!

ANKARA Birinci Ağır Ceza Salonu ağız ağıza doluydu... Başkan Ahmet Dağlı, üye Yunus Gürer ve Avni Güreş ile savcılar yerlerini aldılar ve 14 Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğrencisi jandarma komandoları tarafından tek sırada sanıklara ayrılan yere konuldular...

Başkan Dağlı duruşmayı açınca ilk sözü Savunma Avukatlarından biri aldı ve davanın Adalet Bakanlığının talimatı üzerine yanlış açıldığını, Adalet Bakanlığının talimatı yazarken Bakanlar Kurulunun iznini alması gerektiğini ileri sürdü. *Mahkeme bu görüşü kabul* etmedi ve kimlik tesbiti ile sorguya geçildi...

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrencilerinden Seçkin Yavuz İnceefe, Komer'in makam otomobilini yakanlar arasında bulunmadığını, yakanların kim olduğunu bilmediğini, protesto hareketlerine katıldığını belirterek,

«— Ben de üzerime düşen görevi yerine getirdim ve arkadaşlarımla birlikte «Go Home» diye bağırdım» dedi...

Bekir Tuncay Çelen de aynı şeyleri söyledi ve protesto hareketlerine katıldığını açıkladı... İrfan Uçar, yapılan hareketin Amerika Birleşik Devletleri halkına değil, doğrudan doğruya Komer'in şahsına yönelmiş *olduğunu belirttikten* sonra,

«— Amerikan emperyalizmini protesto hareketine ben de katıldım ve ben de Go Home Yankee diye bağırdım, Kahrolsun Amerikan Emperyalizmi diye bağırdım» dedi.

Mustafa Taylan Özgür, Yusuf Aslan, Halil Çelimli Komer'in makam otosunu yakanlar arasında bulunmadıklarını, protesto hareketlerine katıldıklarını söylediler. Çelimli,

«— Biz hiçbir zaman Amerikan halkına karşı değiliz. Biz Amerikan emperyalizmine karşıyız ve bağımsız Türkiye'den yanayız, bunun için Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye Büyük Elçiliğine atanan Komer'i protesto ettik» dedi.

İbrahim Seven, Mustafa Akgül, Çoşkun Eroğludan sonra Mehmet İnal Ölçer'in kimliği tesbit edildi ve Ölçer yargıcın olayla ilgili sorularını cevaplandırdı. Ölçer, Yargıç'ın,

«— Peki sen olay yerinde bulunduğunu söylüyorsun. Kimseyi görmedin mi orada?» sorusuna şu cevabı verdi:

«— Olaylar o kadar çabuk cereyan ediyordu ve o kadar heyecanlıydı ki... Size bir örnek vereyim. Bir filme gittiniz, şimdi ben size figüranların kimler olduğunu sorsam tanır mısınız?»

Sait Bığ, Komer'in makam otosunun yakıldığı an olay yerinde bulunduğunu, gerek Birinci Şube'de Komiser Reşat tarafından, gerek savcılıkta söylediklerinden başka şeylerin zabta geçildiğini belirttikten sonra:

«— Yalnız orta boylu birinin Komer'in otosunu ateşlediğini gördüm.» dedi.

Bayram Yaşar'dan sonra Nuh Naci Kundakçıoğlu soruları cevaplandırdı. Kundakçıoğlu, Makine Fakültesinde okuduğu için otomobil ve diğer makinelere karşı ilgi duyduğunu, İlk taşın otomobilin camına atılması üzerine hemen koştuğunu ve kurşun geçirmez camda taşın nasıl bir etki yaptığını görmeye çalıştığını ve hayretler içinde kaldığını, çünkü camın kırılmayıp büküldüğünü gördüğünü söyledi...

Kimliklerin tesbiti ve sanıkların soruları cevaplandırmalarından sonra savunma avukatlarından Halit Çelenk konuştu. *Çelenk, dâvanın T.C.K.'nun 128'*inci maddesine dayanılarak açılmasının yanlış olduğunu, çünkü, bu olayın Türk - Amerikan ilişkilerini zedelemediğini, iki ülke arasındaki ilişkilerin yaşadığımız yüzyılda politik nedenlerden değil, ancak ve ancak ekonomik çıkarların zedelenmesinden zarar görebileceğini söyledi.

Savunma avukatlarından Reşat Özarda, tutuklama kararı aldırmak için dâvanın bilerek yanlış maddeye dayanılarak açıldığını ve ağır ceza mahkemesine getirildiğini söyledi...

Mahkeme heyeti karar vermek için çekildi ve on beş dakika sonra kararını açıkladı. Buna göre, Ankara Birinci Ağır Ceza Mahkemesi Komer'in otomobilinin yakılması olayının Türkiye ile Amerika arasındaki ilişkileri bozup bozmadığının tesbiti için incelemeler yapılmasına, işlenen fiilin mukabele-i bilmisil yaratıp yaratmadığının Dışişleri Bakanlığı'ndan sorulmasına, 24 tanığın dinlenmesine ve tutuklu sanık öğrencilerin serbest bırakılmalarına karar verdi.

Salon birden dinleyicilerin alkışları ile doldu ve yüzlerce genç **«Yaşasın Adalet»** diye bağırdı ve mahkeme heyetine büyük tezahürat yaptı...

SEÇiM DEĞiL, SEÇME

TİP, seçim **arifesinde değil, uzun süreli bir seç**me **arifesindedir...**

Sosyalistler, bir seçme karşısındadırlar: Ya birleşecekler ya bölünecek*lerdir*!... Ya Taksim, ya Ölüm!.. **bitti!.. Şimdiki** buyruk - **söz (slogan) artık:** Ya birleşme, ya ölümdür!..

Bu ölüm, **bilimsellikle biliyoruz, sosyalizmin ölümü değildir... 141- 142 - 312 - 635 - 895** maddecilerle **materyalistlerin kavgası,** halkla - halkçıların **kavgası, halkın zaferiyle bitecek...,** yani **maddecilerin, ekmekçilerin, ekmek, somun ve cümle besinlerin halk tarafından sindirilmesini istiyenlerle, bu ekmeği, somunu, besini sömürenler arasındaki kavganın** kavı **yakıldığında, gelecek ve şenlik, kıvanç, gençlik, bizimdir!..**

***Böyle* bir** toparlanma'yı **gerçekleştirdiğimiz anda, bütün deniz - altı yaratıkları, yerüstünü afal edeceklerdir!.. Afal ne kelime! İptal edeceklerdir!.**

TİP, tiplerle **değil, TİP'çilerle kuruldu... Biz, tipleri atıp, TİP'i kuracağız...**

Önümüzde bir SEÇİM **varsa, önce tiplerle, sonra da** TİP **arasındadır bu seçim...**

Batsın tipler, **yaşasın** TİP!..

Yaşasın ekmekçiler!.. Biz, ekmeği, yere düşen ekmeği, başımıza koyup, öpmeği biliriz!..

Can YÜCEL

İngiltere'ye satılan işçiler feryad ediyor!

Türkiye'de işsizlik sorununu çözemediği için Türk işçisini Avrupa kapitalistlerine peşkeş çeken AP iktidarı, yurt dışına her yeni işçi kafilesinin gidişini âdeta Kanuni Süleyman'ın Viyana Seferi gibi büyük bir tantana ile ilan etmektedir. Oysa, bir yandan yurt dışına işçi giderken, öte yandan gitmiş olan işçilerimizden de hemen her gün feryadlarını yansıtan mektuplar gelmekte, kendilerinin bir an önce bu sömürüden kurtarılmalarını istemektedirler.

İşte Londra'dan Kemal Ertan, Mehmet Arıcan, Dursun Ünal, Mustafa Görgülü, *Vural Özsan, Mehmet Dilan, Emine Kantar* ve Rıfat Topuzoğlu'nun gönderdikleri 21 Şubat 1969 tarihli bir feryat mektubunda 18 Türk işçisinin nasıl kandırıldığı ve İngiltere'de sefaletin kucağına terkedildiği açık seçik anlatılmaktadır.

***Bundan beş altı* ay *kadar* önce Hüseyin Cahit Mustafa ismiyle anılan İngiliz tebalı, Kıbrıs'lı bir Türk, Çalışma Bakanlığı'nı, İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü'nü, kurumun İstanbul, Bursa ve İzmir şubelerini, Petrol İş Sendikası Başkanı *ve eski Türk İş Birinci Bölge Temsil*cisi İsmail Topkar'ı da kendisine âlet ederek Türkiye'de gayet cazip vaadlerle «terzi avı»na çıkmıştır.**

Hüseyin Cahit Mustafa'nın tekliflerine göre İngiltere'ye gidecek olan Türk terzileri bir İngiliz fabrikasında çalışacaklardır. İlk üç ay için haftada 40 saat çalışma karşılığı en az net 15 Sterlin, fazla mesailerle birlikte 35 - 40 Sterlin verilecek, ileride bu miktar daha da artacaktır. İngiltere'de haftada en fazla 5 Sterlin harcayacakları için Türk işçileri yılda 100 bin liraya yakın para biriktirebileceklerdir. Ayrıca hastalık sigortası da olduğundan, Türk terzileri, hastalanıp çalışmadıkları takdirde de haftada 15 Sterlin alabileceklerdir.

İşçi simsarı, İngiltere'nin 5 bin terziye ihtiyacı olduğunu, ileride daha fazla talepte bulunulacağını da söylemiştir.

18 Türk terzisi bu parlak vaadlere aldanarak düzenli işlerini bozmuşlar ve İngiltere'ye gitmişlerdir. İngiltere'de 18 Türk terzisine, Rumlara ait iki ayrı fabrikada işbaşı yaptırılmış, haftada 60 saat çalıştıkları halde ellerine 9,5 - 12 Sterlin para verilmiştir. Bu miktar günlük ihtiyaçlarını karşılamağa dahi yetmemektedir.

Türk terzileri, gönderdikleri mektupta aynen şöyle demektedirler:

«Bu şartlar altında en az 3 bin lira sarfederek buraya gelen her birimiz, anavatanımızda bizlerden ekmek parası bekleyen yuvamızı ve yavrularımızı perişan ettik. Hiçbir iş emniyetimiz olmadığı gibi, çok hasta olduğumuz zamanlarda dahi patron tarafından doktora gönderilmemekteyiz. Kaldığımız yerler bir insanın barınamayacağı kadar berbat olup, esir kampından farksızdır. H. Cahit Mustafa tarafından Rumlara satıldığımızı çok geç anladık. Bu duruma itiraz eden temsilcimiz Kemal Ertaş'ı 12 Şubat günü işten uzaklaştırdılar.

Durumumuzu bilgilerinize arzeder, macera için buraya gelmediğimizi dikkate almanızı tekrar ederken H. Cahit Mustafa'nın çok yakında başka Rum fabrika sahiplerine satacağı vatandaşlarımızın bizler gibi bilmeyerek uçuruma yuvarlanmalarını önlemenizi dileriz.»

Doğulu parlamenterlere uyarı!

Ferruh Doğan

TÜRKİYE'deki halkların iştiraki ile kazanılan Milli Kurtuluş Savaşı'mızdan bu yana egemen zümre ve sınıfların sürüp gelen menfaat ve iktidar ihtirasları, sömürü mekanizması ve çağ dışı şartlanmalar nedeniyle demokratik rejim tam yerleşemeyip tek taraflı işlemiş ve memleketimiz olumlu gelişme gösteremiyerek dünyanın en geri bir kaç ülkesi arasında yer almış bulunmaktadır.

Türkiye'miz bugün demokratik ve ileri bir anayasaya sahiptir; ne var ki gelip geçmiş bütün iktidarlar gibi günümüz Adalet Partisi iktidarı da halkın sefaleti ve cehaleti üzerine saltanatını sürdürebilmek için **«Anayasa Nizamını Koruma»** gibi bahanelerle anayasayı tahribe yönelmiş, insan temel hak ve hürriyetlerini hiçe sayarak düşünce ve kanaat özgürlüğünü suç sayan, anayasaya aykırı antidemokratik tedhiş ve baskı kanunları getirerek, uyanan, gerçekleri görmeye başlayan ve kendi iktidarlarından yana olmayan halkı, aydınları demokratik baskı gurupları ile hür basını ve ilerici güçleri susturmak ve sindirmek istemektedir.

BU köhne zihniyetten en çok acı çeken, şüphesiz ki, Türkiye'mizin doğu bölgeleri halkıdır. Uzun seneler **«Yasak bölge»**, şimdi ise resmi dilde ifade edilen **«Mahrumiyet Bölgesi»** ve yarı feodal sömürge durumuyla Doğu, Türkiye'nin yüz karasıdır ve bu yüz karalığının en büyük payı doğu halkını temsil eden, doğulu parlamenterlere aittir. Ekonomik dengesizliği ve sosyal adaletsizliği giderici tedbirler alınacağı yerde hapishane, karakol ve komando denilen Osmanlı tipi acemi oğlanlarla bölge halkı tedirgin edilmekte, hisleriyle oynanmakta, vatandaşlık ve toplumsal haklardan yoksun bırakılmaktadır... Dünyanın en geri ülkelerinden biri olan Türkiye'nin en geri bölgesi doğuda yıllar yılı küstahça yürütülen insanlık dışı asimilasyon ve jenoside seyirci kalınmıştır. Yapılan beş yıllık planlar ve bütün icraatlar doğuya olumlu bir şey vermemiştir. Bütün bu tasarruflar doğulu parlamenterlerin de sorumsuzca serdedilen müsbet oyu ve iştirakiyle sağlanmıştır.

DOĞUNUN geri bırakılmışlığını mazur ve kendi icraatlarını meşru göstermek kasdıyla bölgeler arası dengesizliğin örtbas edilip söz konusu yapılmaması için yeni hazırlanan **«Anayasa Nizamını Koruma Kanunu»** tasarısında bölgeciliği suç olarak ilan etmektedirler. Aslında bu ayrımı ve dengesizliği yaratarak bizzat kendileri suç işlemektedir. Ayrıca bu yeni tasarıyı gerçekleştirmekle yeni bir cürüm daha işleyecek ve Anayasa çizgisinin iyice dışına taşmış olacaktır. Doğunun böyle planlı bir şekilde geri bırakılışı en hafif deyimi ile bölgeciliktir ve insanlık ölçülerine sığmayan bir tutum ve davranıştır. Anadolu'da var olan çeşitli kültürler, bu kanun tasarısı ile inkar edilmek istenilmektedir. Kültür emperyalizmi ve dil yasaklamaları, yoksul doğulunun sırtına ekonomik emperyalizm ile birlikte yükletilmiş oluyor. Şimdiye kadarki iktidarlar Anadolu halklarının kültür ve dil haklarını, planlı bir biçimde kısıtlamayı ana bir hedef saymışlardır. Uyanan ve bilinçlenen köylülerin, işçilerin ve aydınların kendi kültürlerinin, dillerinin zengin bir araştırmasına giriştiği bu aydınlık devrede iktidar düşünmeyi, araştırmayı, bilimi suç haline getirmek istemektedir. Bu teşebbüs elbette kendi suçlarını gizlemek amacını gütmektedir. Bu suçu işlemekte olan iktidar, suçlu psikozu içinde suçunu kamufle etmek maksadıyla böyle karakuşi bir hükmü, hazırlanan faşist kanun tasarısına ilave etmiştir.

DOĞUNUN geri bırakılışı, etnik yapısından ötürü mazlum doğu halkının üçüncü sınıf vatandaş muamelesi görmesi, dilinden, kültüründen dolayı horlanması, anayasamıza, evrensel insan hakları beyannamesine ve hattâ Türkiye'nin varlık, ve meşruluk sebebi olan Lozan Antlaşması'na bile ters düştüğü gibi, Türkiye'nin birlik ve beraberliğini de zedelemekte ve sarsmakta olduğu inancındayız.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi iktidar, yabancılarla işbirliği ederek yurdumuzun doğu bölgesini atom mayınları ile döşeyip büyük tehlikelerin kucağına atmaktadır. Artık bir **«kirletilmiş bölge»** haline getirilen doğuda oynanan bütün çirkin oyunlara seyirci kalınmamalıdır.

Anayasamızın öngürdüğü gibi halkların eşitliğine dayanan demokratik bir Türkiye özlemi içinde bulunan geniş halk kitlelerinin sorunları hepimizi ilgilendirmelidir.

SONU, istenmeyen patlamalara sebep olabilecek bu faşist kanun tasarısına karşı; Türkiye'mizin temel menfaatlerini öngören Anayasamızın uyanık bekçiliğini yaparak sizi uyarıyoruz:

1 — Günümüz iktidarınca hazırlanan, Türkiye'mizin ve fakir halkımızın menfaatleri ile tamamen çelişen Anayasa Nizamını Koruma Kanunu adı verilen ve aslında anayasa nizamını kundaklama istidadı taşıyan kanun tasarısına karşı birleşiniz, çıkınız. Kanunlaştırılmak istenen bu kanun dışı kara bölgenin gerçekleşmemesi için elinizdeki bütün imkan ve yetkileri kullanınız.

2 — Bölgeler arasındaki ekonomik, sosyal ve kültürel dengesizliğin, objektif şartların verilerine dayanılarak en kısa zamanda giderilmesi, dolayısıyla MİSAKI MİLLİ sınırları içinde halkların eşitliğine, kardeşliğine, birlik ve beraberliğine dayanan demokratik, uygar ve ileri bir Türkiye yaratılması yolunda çaba ve gayret sarfederek mücadele etmek zorundasınız.

3 — Bilinen bu acı gerçekler karşısında kişisel çıkarlarınızı hesaba katıp susmayı tercih ettiğiniz taktirde halkı temsil edemiyeceğinizi, parlamentoda kalmanızın gereksiz ve anlamsız olacağını, tek çıkar yolun istifa olabileceğini unutmayınız.

4 — Bu görevlerinizi yapmadığınız takdirde tarih ve insanlık önünde sorumluluktan kurtulamayacak; yalnız yaptıklarınızın değil, yapmadıklarınızın da hesabı, sizi parlamentoya gönderen halk tarafından sorulacaktır.

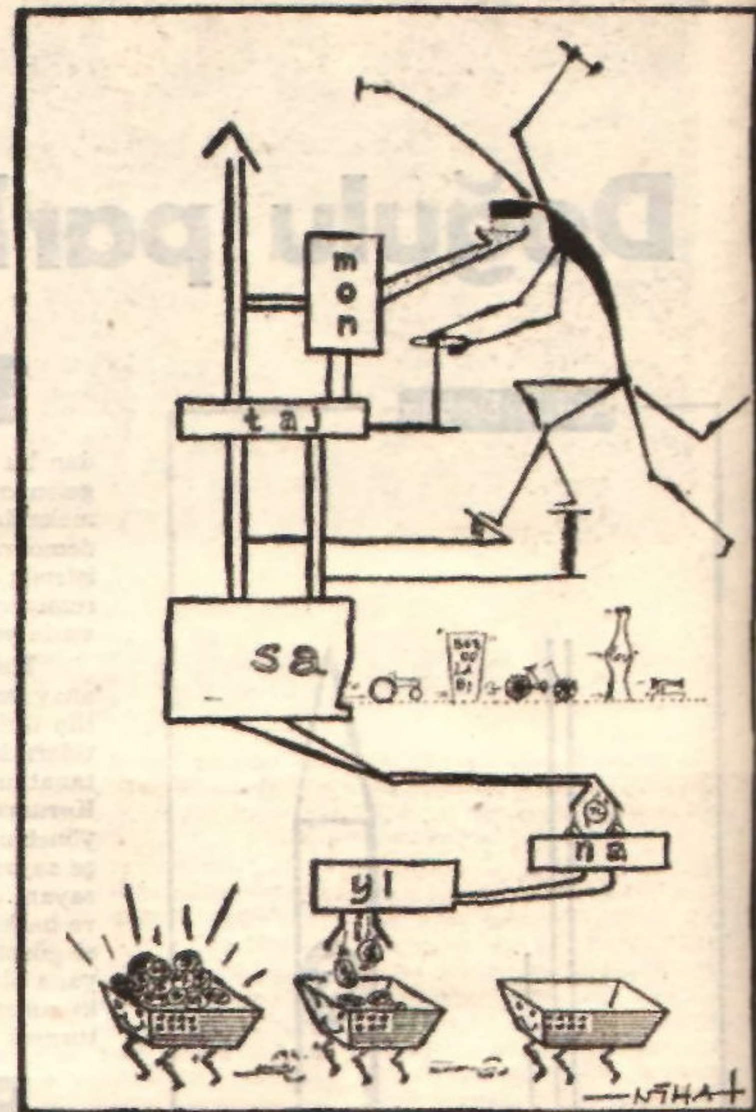
Doğu gençliği olarak hatırlatırız.

Saygılarımızla..

AĞRI Yüksek Tahsil Talebeleri Yardımlaşma Derneği, DİYARBAKIR Yüksek Öğrenim Kültür ve Yardımlaşma Derneği, ELAZIĞ Yüksek Öğrenim Öğrenci Cemiyeti, GAZİNATEP Yüksek Öğrenim Derneği, MALATYA Lisesinden Yetişenler Derneği, MARDİN Yüksek Tahsil Kültür ve Yardımlaşma Derneği, MUŞ Yüksek Tahsil Talebe Derneği, SİVAS Devrimci Yüksek Öğrenim Derneği, URFA Yüksek Tahsil Cemiyeti, VAN Kültür ve Aydınlatma Derneği, DERİK Yüksek Öğrenim Kültür ve Yardımlaşma Derneği, KARAKOÇAN Öğretim Kültür ve Yardımlaşma Derneği, MİDYAT Yüksek Tahsil Gençliği Derneği, NUSAYBİN Folklor Kulübü, SİVEREK Yüksek Tahsil Gençlik Derneği.

Montaj sanayii soygunu ve Ortak Pazar

Emperyalizm ve ekonomik tuzakları

● Türkiye'nin devrimci güçleri bugün yurt içinde ve yurt dışında emperyalizme karşı savaşmaktadır. Bu savaşın etkili ve bilinçli bir biçimde sürdürülmesi için emperyalizmin ekonomik tuzaklarının da bilinmesi zorunludur. Yarın Türkiye'nin ekonomik hayatında emekçilerle omuz omuza sorumluluk alacak olan yüksek teknik öğrenim gençliği, Montaj sanayii ve Ortak Pazar'a karşı savaş açmıştır. Aşağıda İTÜÖB Başkanı Harun Karadeniz ve İTÜTOTB Başkanı Çetin Uygur'un emperyalizmin ekonimik tuzakları üzerine hazırladıkları bir incelemeyi sunuyoruz.

MONTAJ sanayii, ortak Pazar, yabancı sermaye... İlk bakışta birbirinden ayrı gibi görünen bu konular ülkemizde ayrılmaz bir bütün olarak karşımıza çıkmaktadır.

Emperyalizm Türkiyeyi sömürüyor, diyoruz. Bu söz gerçek anlamını ekonomik yapıyı incelediğimiz zaman kazanıyor.

Emperyalizm Türkiye'yi montaj sanayii, ortak pazar ve yabancı sermaye aracılığı ile sömürüyor. Amacımız Türkiye halkının geleceği açısından bir gerçeği ortaya koymak ve halkın nasıl ve hangi kanallarla sömürüldüğünü belirlemektir.

Ekonomik Bağımsızlık

Ekonomik bağımsızlığı olmayan bir ülkenin hiçbir yönden bağımsızlığından söz edilemez. Emperyalist devletler şunu iyi bilmektedirler ki bir ülkeyi en iyi sömürme ve yönetme yolu o ülkenin ekonomisine hakim olma yoludur.

Emperyalist bir devletin bir geri ülkenin ekonomisine hakim olması içinde o ülke sanayiini yoketmesi veya kendine bağımlı hale getirmesi gerekir.

Özellikle ABD yabancı sermaye kanunundan yararlanarak Türkiye'ye soktuğu şirketleri aracılığı ile sanayimizin büyük bir bölümünde söz sahibi olmuştur.

Türkiye'de kendi kendine işleyebilecek hiç bir sanayi tesisi kurulamamıştır. Çünkü bütün sanayi tesisleri montaj tesisleridir. Çünkü yabancı sermayenin bu tesislerde payı büyüktür ve yerli sanayimizin filizlenmesine izin vermemektedir.

Ortak Pazar'a girmemiz halinde ise emperyalist devletlerin Türkiye'ye hakimiyeti tamamlanacak ve Türkiye tam bir pazar, tam bir sömürge durumuna düşecektir.

Bir ülkenin bağımsız olabilmesi ve kalkınabilmesi için ağır sanayie sahip olması gerektiği iktisadi bir gerçek olarak ortadadır.

Bu sanayiin tam bir tanımını vermek mümkün değildir. Kabaca bir tarif gerekirse şöyle denebilir: **Üretim yapabilmek için dışarıdan büyük ölçüde yarı mamul madde ithal etmek zorunda olan ve tüketim malları üreten sanayie «montaj sanayii» diyoruz.**

Montaj Sanayii Tam bir Sömürü Sanayiidir

Tarifteki iki özelliğe dikkat:

1) Büyük ölçüde yarı mamul madde ithal etmek zorundadır. Bu yarı mamul maddeyi satan devlet satışı durdurunca geri ülkede sanayi diye bir şey kalmaz.

2) Tüketim malları üreten sanayidir. Yani hafif sanayidir... Bizdekilerin ise çoğu ambalajlama biçimindedir veya gömrük duvarını aşmak için kurulmuş uydurma tesislerdir ki, sanayi bile değildir.

Gerçekte montaj sanayii her yönüyle zararlı olan bir sanayidir. Biz burada birkaç yönüne değineceğiz.

1) Yerli sanayiimizi baltalamakta ve yoketmektedir. Şöyle ki: Türkiye'de montaj sanayii tesisleri kuran yabancı firmalar güçlüdür. Kendilerine rakip olabilecek her yerli sanayi kolunu batırmaktadır. Bu nedenle, millî sanayimiz kurulamamaktadır.

2) Montaj sanayii dışa bağlı, dışa muhtaç bir sanayidir. Bu ise ülke *sanayiinde yabancıların söz sahibi olması* demektir.

3) Ağır sanayinin kurulmasını engellemektedir. Çünkü Türkiye'de ağır sanayie doğru atılacak en ufak bir adımı sanayimizi elinde bulunduran sömürgen devletler derhal baltalıyacaklardır. Aksi halde kendi üretim artıklarını tüketecekleri pazarları kalmaz.

4) Montaj sanayii gerçekte sömürgen devletlerin sanayilerinin bir uzantısıdır. Ve bu yolla emperyalist devletler kendi sanayilerini tamamlamakta ve geri ülkeleri kolay sömürme olanaklarına kavuşmaktadır.

Türkiye'de bir yabancı firmanın bir montaj tesisi kurması demek, Türkiye'yi pazar olarak kendisine bağlaması demektir.

Kapitalist sanayi ülkeleri kapitalist ekonominin kurallarına uygun olarak kendi ihtiyaçlarından fazla mal üretirler. Toplum, ihtiyacından fazla olan malları tüketemez. Bu tüketilmeyen mallara üretim artığı denir.

Kapitalist sanayi ülkeleri üretim artıklarını tüketebilmek, yani satabilmek için pazarlar aramaya başlarlar. Önemli olan bir defaya özel pazar bulmak değil, geri ülkeleri pazar olarak kendine bağlamaktır. Sürekli pazar temin etmenin yolu da geri ülkelere bir takım şartlı anlaşmalarla montaj tesisleri kurmaktır.

Kapitalist sanayi ülkelerinin geri ülkelere montaj tesisleri kurmalarının asıl nedeni o ülkeyi pazarlaştırmaktır, dedik. Bunun yanısıra geri ülkelerde insan emeğinin ucuzluğu da onların çıkarlarına uygundur. Çünkü kendi ülkesinde montaj için işçiye ödeyeceği paranın çok daha azıyla geri ülkede montaj yapabilmektedirler.

Ortak Pazar

AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) şu devletlerden oluşur. Batı Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg.

Bu altı Avrupa ülkesi kendi aralarında bir dayanışma kurarak Avrupa'nın birleşmesine doğru adım atarlarken kendi kapitalist ekonomilerinin eksikliklerini gidermek ve diğer devletlerden nasıl yararlanacaklarını tesbit etmek yolunu tutmuşlardır.

Bu altı devlet bir kapitalist sanayi topluluğu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu topluluğun ekonomik problemlerinin başında yine tüketim artıkları için pazar bulma konusu gelir. Bu nedenle ortaklar kendilerine pazar aramaya başlamışlardır. Ancak pazar diye değil de ortak adı altında sömürebilecekleri devletlerin niteliklerini incelemişler; sonra sömürüde kendilerine göz yumması gerekenlerle yardımcı olabilecekleri tam üye almaya, kapitalist ekonomilerinin eksikliklerini bütünleyebilecek devletleri ise duruma göre aday üye olarak almaya yönelmişlerdir.

Aşağıdaki tablo ortakların sömürme için nasıl bir örgütlenmeye gittiklerini göstermektedir.

Ortak Pazar'da Üyelik Durumları

1) Tam üyelik:
Batı Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya, Lüksemburg. Söz konusu edilenler: İngiltere, Danimarka, İrlanda, Norveç.

2) Aday Üyelik (Ortaklık):

a) Gümrük birliği temeli üzerine aday üyelik:
Türkiye, Yunanistan, İngiltere (Yalnız Avrupa kömür çelik topluluğu için özel ilişki.)

Söz konusu edilenler: Avusturya, İspanya, İsveç.

b) Serbest ticaret bölgesi temeli üzerine aday üyelik: Kamerun, Madagaskar, Mali, Nijerya, Çat, Senegal, Fildişi sahili, Merkezi Afrika, Gabon, Brazzavilla Kongosu, Kinshasa Kongosu, Ruanda, Brundi, Somali, Togo, Moritanya, Yukarı Volta, Dahome, Nijer.

Söz konusu edilenler: Kenya, Uganda, Tanzaniya.

3) Ticaret Anlaşmaları:
Lübnan, İran, İsrail.

Söz konusu edilenler: Fas, Tunus, Cezayir, Yugoslavya.

Bu tablo gösteriyor ki, ortaklar hangi devletlerden ne biçimde yararlanmak mümkünse o tür bir ilişki kurmak yolunu tutmaktadırlar.

Peki Türkiye kendi çıkarlarını gözeterek mi Ortak Pazar'a üye olmak istiyor?

İntihar

Türkiyenin ortak pazara girmesi bir intihardır. Çünkü:

1) Gümrük duvarları kaldırılacak, bunun sonucu olarak zaten kurulamamış durumda olan yerli sanayimiz tamamen hayal olacaktır.

Türkiye'de pıtrak gibi kurulan montaj sanayi, aslında, her yönüyle emperyalist ülkelerin çıkarları uğruna kurulmuş bir soygun şebekesidir.

Kapitalist sanayi ülkelerinin Türkiyede montaj tesisleri kurmasının başlıca nedenlerinden biri de, Türk emekçisinin alınterini düşük ücretlerle sömürmektir.

2) Serbest sermaye dolaşımı olacak. Bunun sonucu olarak zaten 6224 sayılı kanunla Türkiye'yi iyice soymakta ve dışa bağlamakta olan yabancı sermaye Türkiye'yi tamamen eline geçirecektir.

3) Serbest sermaye dolaşımı sonucunda Türk parası bağımsızlığını tamamen yitirecektir.

4) Ortak pazara girmemiz halinde Türkiye'deki önemli yatırımları yabancılar planlayıp yapacaklardır. Doğal olarak yabancı sermaye planlama ve uygulamayı Türkiye'nin çıkarlarına göre değil, kendi çıkarlarına göre yapacaktır. Büyük projelerin yabancılar tarafından hazırlanıp yapılması ise Türkiye ekonomisinin dıştan yönetilmesi demektir.

Bugünkü Durum

Henüz ortak pazara girmediğimiz bu günlerde durum şöyledir. Ortak Pazar üyeleri Türkiye üzerinde kurmak istedikleri ekonomik hakimiyet ve soygun düzenini epeyce gerçekleştirmişler ve şimdi onu tamamlamaya çalışıyorlar.

Türkiye'ye yardım konsorsiyumunun gerçek yüzünü görmemiz gerekiyor. Bu konsorsiyum tam bir emperyalist kurumu olarak çalışmaktadır. Konsorsiyum kendi çıkarlarına uygun düşen projelere kredi açarken daha da ileri giderek Türkiye'nin sömürülmesini kolaylaştıracak olan kendi projelerini de empoze etmektedir. Örneğin Boğaz Köprüsünün yapılmasını teşvik ve empoze etmesi, bu köprünün kendi çıkarlarına uygun düşeceğindendir.

Bugün Türkiye'de montaj tesisleri kurmuş olan işbirlikçiler açısından düşünürsek, durum şu olacaktır. Türkiye Ortak Pazar'a girince, Ortak Pazar üyeleri Türkiye'de montaj tesisi kurmayacak, kendi ülkesinde ürettiği malı Türkiye'ye gönderecektir. Bu durumda işbirlikçiler montajcılığı bırakıp ithalatçılığa sarılacaklar ve soygunlarını sürdüreceklerdir.

Yabancı Sermaye

Ülkemizdeki yabancı hakimiyetinin başlangıcı epey eskidir. Yabancılar ülkemiz ekonomisini ele geçirme ve kendilerine bağlı bir ekonomi kurma işini tarih boyunca gerçekleştirmeye çalışmışlar ve başarmışlardır.

Yabancıların ülkemiz ekonomisini ele geçirme çabalarının Kanuni Sultan Süleyman devrindeki kapitülasyonlarla başladığını ve günümüzdeki Süleyman devrinde tamamlanmak üzere olduğunu ve hattâ tamamlandığını söyliyebiliriz. Bu durumu daha iyi anlamak için sırayla ilk kapitülasyonları ve 1954'te çıkarılan ve halen yürürlükte olan 6224 sayılı kanunu inceliyelim.

Kanuni Süleyman'ın Fransızlara tanıdığı imtiyazlardan bazılarını liselerimizde ders kitabı olarak okutulan Emin Oktay'ın Lise III için yazdığı Tarih kitabı (1966 baskısı), sayfa 88'den aynen alıyoruz.

1) «Fransız ticaret gemileri osmanlı sularında serbestçe dolaşacak, istedikleri limana girebilecekler.

2) Fransız tacirlerinden diğer yabancı tacirlere nazaran daha az bir gümrük resmi alınacak yani bu gümrük resmi ancak türklerin verdikleri kadar olacak.»

Peki Fransız ticaret gemilerinin Osmanlı sularına girmesi kapitülasyondur da, ithal mallarımızı Amerikan ticaret gemilerinin taşıması kapitülasyon değil midir? (Bilindiği gibi Amerika bize çeşitli malar satarken satış protokolünde, malların kendi gemileriyle taşınması şartını koymaktadır.)

6224 Sayılı Kanun

Fransız tacirleri için gümrük resmini azaltmak kapitülasyondur da, Ortak Pazar'ın altı devleti için gümrüğü tamamen kaldırmak kapitülasyon değil midir?

Bir gün tarih bu gerçekleri de yazacaktır.

«Yabancı sermayeyi Teşvik Kanunu:» Kabul tarihi 13.1.1964. No: 6224

Madde 2 — Bu kanunun tatbikatı bakımından ana yabancı sermaye tabiri aşağıda gösterilen şekilde takdir ve tesbit olunan kıymetlerin mecmuunu ifade eder.

a) Bu kanunun mevzuuna giren bir teşebbüsün verimli bir şekilde kurulması, tevsii veya yeniden faaliyete geçirilmesi için hariçten ithal edilen,

1 — Yabancı para şeklindeki sermaye.

2 — Makine, teçhizat, alât ve bu mahiyetteki mallar, makine aksamı, yedek parçalar ve malzeme ile komitenin kabul ettiği sair lüzumlu mallar,

3 — Lisanslar, patent hakları ve alameti farika gibi fikri haklar ve hizmetler.

4 - 3 üncü madde gereğince yeniden marka yatırılmak suretiyle sermayeye kalbedilen kârlar.

(yani bütün bunlar sermaye kabul edilmektedir.)

Madde 4 - a) Aşağıda yazılı kâr ve sermayeler, bu maddenin (c) fıkrası hükümlerine tâbi olarak ana yabancı sermayenin mensup olduğu menşe memleket para cinsiyle ve cari resmi kambiyo rayici üzerinden harice transfer edilir.

1 — 31 Aralık 1953 ten sonra elde edilmiş bulunan ve yürürlükteki vergi kanunlarına göre taayyün eden kazançlardan ana yabancı sermaye sahiplerine isabet eden net kârlar.

2 — Bu kanuna tabi bir teşebbüsün kısmen veya tamamen tasfiyesi halinde, mâkul fiyatla satış neticesi elde edilen hasılattan, ana yabancı sermayenin sahiplerine isabet eden hisse.

3 — Bu kanuna göre kurulmuş veya çalışmakta olan bir teşebbüsteki ana yabancı sermayenin kısmen veya tamamen, mâkul fiyatla satışı neticesi elde edilen hasılat.

4 — Bu kanunun 6 ncı maddesi hükümleri dahilinde aktedilen bir dış istikrazın, istikraz mukavelesi hükümlerine göre hülul eden resülmal ve faizleri.

(yani bütün bunları yurt dışına çıkarmaktadırlar. Zaten bu nedenledir ki yabancıların Türkiye'ye getirdiği yabancı sermaye götürdüklerinden az olmaktadır.)

Madde 10 — Yerli sermaye ve teşebbüslere tanınan bütün haklar, muafiyetler ve kolaylıklardan aynı sahalarda çalışan yabancı sermaye ve teşebbüsler de aynı şartlar dahilinde istifade ederler.»

Kanuni Süleyman'ın Fransızlara verdiği kapitülasyonları da gördükten sonra bu kanunun ne ölçüde bir kapitülâsyon kanunu olduğunu söylemeye gerek yok. Durum apaçık ortadadır. Türkiye yabancı sermayenin çiftliği durumundadır.

Engel

Sömürülmemize ortam hazırlaması bir yana 6224 sayılı kanun Türkiye'nin kendi olanaklarıyla kalkınmasını bile engellemektedir.

Şöyleki: 1954 ten bu yana yabancı sermayeyi teşvik kanunu gereğince müsaade alıp faaliyete geçmemiş bulunan 40 muhtelif yabancı sermaye kararnamesini 1968 nisanından sonra bakanlar kurulu iptal etmiştir.

Bu iptal kararları arasında müsaadesi 1954'te alınmış olanlar bile vardır. Bu durum göstermektedir ki, Türki'de yabancı sermayenin kontrolü diye birşey yoktur.

Yabancıların şu taktiği ise bilinen bir gerçektir. Bir iş dalında izin alan yabancılar ülkenin bir olanağının üzerine oturuyorlar ve hiç bir iş yapmıyorlar. Böylece söz konusu olan olanağı biz değerlendirsek yabancı şirkete rakip olacağız demektir. Bu duruma en iyi örnek: Yabancı petrol şirketlerinin petrol havzalarımızı kapatarak üretim yapmamaları ve bizim üretim yapmamıza engel olmalarıdır.

Toplumcu Türkler Münih caddelerinde ilerliyor

Münih'te zorbaların devrimcilere saldırısı

Tıpkı Türkiye'deki gibi kışkırtılmış bir zorbalar güruhu sopalarla devrimci gençlerin üzerine saldırıyor.

Devrimci gençler zorbalara mukabele ediyor

Zorbalar, devrimcilerin kendilerinden güçlü olduklarını görünce selameti kaçmakta buluyorlar

Kanlı Pazar'ı protesto etmek üzere Münih'te yürüyüş yapan devrimci Türk gençlerine, elçiliğin ve konsolosluğun himayesindeki kışkırtılmış zorbaların saldırdığını geçen sayıda bildirmiştik. Yukarıda, bu saldırının olay yerinde A. Taşçı tarafından ANT için çekilen fotoğrafları görülmektedir. Öte yandan, Almanya Türk Öğrenci Federasyonu geçen hafta bir bildiri yayınlayarak, düşünceye kaba kuvvetle karşı çıkanlara karşı Türk öğrencilerinin de emekçinin yanında saldırganların seçtikleri metodlarla savaşmaktan hiçbir zaman çekinmeyeceklerini açıklamıştır.

TİP Genel Yönetim Kurulu toplantısında neler görüşüldü?

MEHMET ALİ AYBAR
— Başkan eleştirilemezi —

Nihat Sargın, partinin diğer sosyalist güçlerin gerisinde kaldığını söyledi.

TÜRKİYE İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu, kongre bitimindeki görev bölümünden sonra ilk olağan toplantısını önceki cumartesi ve pazar günleri Ankara'da yapmıştır.

Gerek olağanüstü kongreden üç ay sonra partinin yüksek kademelerinin durumunu yansıtması, gerekse partinin sekiz ay sonraki milletvekili genel seçimlerine ne şekilde hazırlanıldığını göstermesi bakımından genel yönetim kurulu toplantısının büyük önem taşıdığı şüphesizdir.

Toplantı ile ilgili haberler günlük basına, üst kademelerde kongre öncesi anlaşmazlıkların sürmekte olduğu şeklinde yansımıştır. Tüzük değişikliklerini yapıp dengeli bir yönetim kurduktan sonra kongre kararları uyarınca genel yönetim kurulundan parti içi demokrasiyi, derinlemesine örgütlenmeyi ve devrimci bir tutumu gerçekleştirmesini bekleyen teşkilat için gerçekten şevk kırıcı olan bu haberler maalesef asılsız değildir, büyük ölçüde doğrudur.

Toplantı hakkında aldığımız bilgilerden öğrendiğimize göre, özellikle genel başkanın her türlü eleştiriye tahammülsüz davranışları yüzünden TİP'in üst kademeleri bütün teşkilatça özlenen yoğun çalışma havasına girememişler, iki günlük toplantının büyük kısmında temel sorunlara inemeyip usûl tartışmalarıyla zaman kaybetmişlerdir.

Genel Yönetim Kurulu toplantısını Genel Başkan Mehmet Ali Aybar uzun bir konuşma ile açmış, daha sonra Merkez Yürütme Kurulu'nun raporu okunmuştur. Aybar'ın konuşması, içeriği itibariyle, merkez yürütme kurulu raporundan pek farklı değildir. Her ikisinde de, öncelikle Türkiye'de son aylarda devrimci güçlere karşı girişilen baskı ve sindirme hareketleri üzerinde durularak, «Bütün bu olaylar, partimiz tarafından hassasiyetle izlenmiş, bildiri ve demeçlerle olayların gerçek yüzü kamuoyuna yansıtılmış ve iktidarın bu kanun dışı tutumu protesto edilmiştir» denilmektedir. Daha sonra parti içi sorunlar üzerinde durularak «parti içi disiplin» konusunda genel merkezin görüşü şöyle ifade edilmektedir:

«TİP, demokratik, bağımsız, sosyalist bir partidir. Kanun yolundan seçimle iktidara gelmeyi ve seçimle iktidardan gitmeyi kabul ve ilan etmiştir. TİP'e üye olan herkesin bu temel ilkeye bağlı olması ve bunu içtenlikle savunması, partili olmanın başta gelen şartlarından biridir.

Bu temel ilkeye bağlı kalmak şartıyla parti organları ve bu organlarca düzenlenen toplantılarda her üyenin görüşlerini açıklaması ve fikirlerini sonuna kadar savunması hakkıdır ve görevidir. Ancak konu karara bağlandıktan sonra karar kendi fikrine aykırı da olsa, muhalefeti orda sona erer ve bu kararı var gücüyle savunur. Bir kısım üyenin birlikte peşin hükümlü olarak muhalefet yapmaları mümkün değildir. Oysa bugün partiniz içinde böyle bir muhalefeti sürdürmek isteyen bir grubun bulunduğu gözden kaçmamaktadır. Merkez yürütme kurulumuz bu gibi olaylar üzerinde hassasiyetle durmaktadır. Sonuçlarını yüksek kurula arzedecektir.»

Raporda işçi hareketleri üzerinde de uzun olarak durulduktan sonra «gençlik sorunu» ele alınmakta, yüksek öğrenim gençliğinin bağımsızlık hareketinin dinamik bir unsuru olduğu belirterek şöyle denilmektedir:

«Gençliğin yürüttüğü mücadelenin etkinliğini azaltacak olumsuz tertiplere ve her türlü provokasyonlara karşı onları uyarmak önemli bir görevimizdir. Özellikle hakim çevrelerin ve emperyalist ajanlarının provokasyonlarla yarattıkları anarşik ortamı halkı bezdirmekte ve bunun sebebi olarak da gençlik gösterilmektedir. Gerçek dışı olan bu durumu açıklayarak, bu çevrelerin maskesini düşürmek ve gençliğin temiz, yurtsever duygularının sömürülmesine meydan vermemek, başlıca görevlerimizdendir.

Gençlik, anayasa çizgisinde sosyalizm ve bağımsızlık mücadelesini küçümsemeye itelenmek istenilmektedir. Oysa hep bildiğimiz gibi Türkiye için tek geçerli ve gerçekçi mücadele yolu, partimizin tüzük ve programında açıklanan demokratik ve bağımsız sosyalizm yoludur. Evlatlarımıza, onlarla tartışmak, onlardan bir şeyler öğrenerek, fakat onlara bilmedikleri doğruları ve hesap etmedikleri ihtimalleri sabırla anlatarak biz yol göstereceğiz. Yüksek öğrenim gençliğinin hareketlerini dayanaksız olmaktan kurtarmak için bu harekete emekçi sınıfların benimsediği ve katıldığı bir nitelik kazandırmak zorundayız. Aydın gençler ,işçi gençler, köylü gençler, zenaatçı gençler, kısacası yüksek öğrenim yapan gençlerden sayıları kat kat fazla olan memleket gençliği ile önce ortak bir dil konuşmayı öğrenmeli, onların güven ve sevgisini kazanmalıdırlar.»

Merkez Yürütme Kurulu raporunun daha sonraki bölümünde ise teşkilatlanma ve genel seçimle ilgili sorunlar üzerinde durulmaktadır. Raporda belirtildiğine göre, sonbahardaki genel seçimlerde partilerin sadece bütün ilçe kuruluşlarını tamamladıkları illerde seçime katılabilmelerini öngören bir seçim kanunu değişikliği söz konusudur. Bütün illerde teşkilatı tamam olduğu için, AP gibi CHP'nin de bu değişikliği desteklemesi mümkündür. Bu ihtimal göz önünde tutularak bütün illerin tam teşkilatlı hale getirilmesi için çalışılmaktadır. İlk hamlede merkez yürütme kurulu teşkilat burosunca görevlendirilen dört genel merkez ekibinin çalışmalarıyla birlikte bir kısım il yöneticilerinin de kendi olanaklarıyla yaptıkları çalışmalar sonunda TİP'in bütün ilçelerinin kurulmuş olduğu il sayısı 4'ten 20'ye çıkartılmıştır, Helen TİP, Ağrı, Amasya, Bingöl, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Gaziantep, Hatay, İçel, İstanbul, Kırklareli, Kocaeli, Maraş, Muş, Nevşehir, Niğde, Sakarya, Şamsun, Tekirdağ ve Tunceli illerinde tam teşkilatlıdır. Kastamonu ilinde de ilk defa TİP örgütü kurulmuş olup halen TİP'in hiç teşkilatı olmayan beş il kalmıştır; Gümüşhane, Erzincan, Kütahya, Sinop ve Çankırı.

Merkez Yürütme Kurulu, partinin seçimlerde başarı sağlaması için gerekli unsurları da şöyle belirtmiştir:

Aybar'ın eleştiri kabul etmemesi üzerine toplantıyı terkeden Sadun Aren

BEHİCE BORAN
— Eğitim için teklif —

«Birisi teşkilatın tamamlanması ve güçlendirilmesi, diğeri de gerek teşkilatlanmada ve gerekse halkla ilişkiler kurmak için geziler yapmada gerekli olan mali kaynakların bulunmasıdır. Özellikle mali bakımdan gerekli hazırlıkları yapmadan seçimlerde beklenen başarıyı sağlamak mümkün değildir.»

Raporun bu bölümünde, ayrıca, partinin seçime katılmasının ve parlamentoda temsil edilmesinin yararları şu şekilde izah edilmektedir:

«Partinin mecliste etkin bir şekilde temsil edilmesi, hem teşkilatlanma çalışmalarıyla halkla temaslar sağlamada, hem de milletvekillerinin sahip oldukları hukuki imtiyazlar bakımından rahat bir çalışma ortamının bulunmasında son derece yararlıdır. Ayrıca, mecliste etkin bir şekilde temsil edilmenin, genel seçimlerde oy sayısının artırılmasıyla birlikte, partimize devletten yardım yapılmasını da mümkün kılacağı cihetle, daha güçlü bir çalışmada ve yeni atılımlar yaparak iktidara geçme sürecini kısaltmada büyük yarar sağlayacaktır. Bütün bu sonuçları almak için seçimlerde iki hedefimiz olmalıdır: 1 — Oy sayısını ve oy oranımızı artırmak, 2 — Bugünkü mevzuata rağmen mutlaka mecliste etkin bir şekilde temsil edilme imkanının sağlanması.»

Partinin seçim dönemindeki sorunları genel merkez açısından bu şekilde açıklandıktan sonra Genel Yönetim Kurulu üyeleri söz almışlardır. Nihat Sargın, genel başkana bazı sorular sormak istediğini bildirmiş, ancak üyelerin soru sormak için değil, ancak rapor üzerinde konuşmak için söz alabilecekleri ileri sürülerek Sargın'a söz verilmemiş ve böylece toplantının iki gününü dolduracak usul tartışmaları başlamıştır.

Daha sonra Prof. Sadun Aren konuşarak, genel başkanın konuşmasını ve merkez yürütme kurulu raporunu eleştirmiştir. Aren konuşmasında özetle şöyle demiştir:

«Başkanın konuşması ve genel yönetim kurulu raporu tozpembe bir manzara çizmektedir. Oysa teşkilat mefluç haldedir. Genel merkezle birçok il arasında irtibat kopmuştur. Karşılıklı güven mevcut değildir. Bunun önemli belirtilerinden biri, İstanbul ilinin durumudur. Bir müteşebbis heyetle İstanbul ilinin yürütülmesi hatadır. Önümüzdeki seçimlerde başarı elde edebilmenin birinci şartı, bu mefluç duruma bir çare bulmaktır.

Ankara ilinde de genel merkez bazı üyeler hakkında yazılı olmayan iddialarla soruşturma açtırmış, genel sekreter yardımcısı bir kısım üyeleri sorguya çekmiştir.

Parti, devrimci eylemlerin de gerisine düşmüştür. Bunun teorik neticeleri üzerinde durmayacağım. Öğrenci hareketlerini şüphesiz partinin yayması beklenemez. Ancak bu hareketleri olumlu istikametlere yöneltebilmek, gençlerin güvenini kazanmak mümkündür. Oysa gençlerle bütün irtibat kesilmiştir.»

Birinci defada kendisine söz hakkı verilmeyen Nihat Sargın da ikinci defa söz alarak rapor üzerinde görüşlerini açıklamış, gençliğin bugün partiden çok daha ileri hatlarda mevzilendiğini, partinin kontrolu tamamen elden kaçırdığını söylemiştir.

Pazar günkü toplantıda bazı genel yönetim kurulu üyeleri, Genel Başkan Aybar'ın açış konuşmasını eleştirmek istemişlerse de, Aybar genel başkanın açış konuşmasının eleştiri konusu yapılamayacağını, ancak merkez yürütme kurulu raporu üzerinde eleştirilerde bulunulabileceğini belirterek kendisine yöneltilen eleştirilere imkan vermemiştir.

Öğleden sonraki toplantıda da Prof. Sadun Aren, genel başkanın konuşmasının eleştirilebileceği konusunda ısrar etmiş, Aybar ise **«Bir sosyalist partinin genel başkanının işgal ettiği yerin önemine saygı gösterilmesi gerekir. Sadece kendim için değil, genel başkan kim olursa olsun, ben bu saygıyı beklerim»** demiştir.

Aybar'ın bu konuşması üzerine başta Sadun Aren olmak üzere, Yusuf Ziya Bahadınlı, Fatma Hikmet İşmen ve Mehmet Selik sinirli bir şekilde toplantıyı terketmişlerdir .

Merkez Yürütme Kurulu raporunun görüşülmesi bu elektrikli hava içinde sona ermiş, daha sonra **«Parti içi eğitim, derinlemesine örgütlenme ve yandaş kuruluşlarla ilişkiler»** konusunda görüşme açılmıştır.

Parti içi eğitim konusunda genel merkezin hazırladığı bir raporu Nazife Cemgil okumuş, daha sonra Behice Boran, Ankara il teşkilatının yaptığı çalışmalardan da yararlanarak eğitim konusunda hazırladığı bir raporu başkanlığa sunmuştur. Genel merkezin raporunda daha çok merkezden yönetilen bir eğitim sistemi öngörülürken, Behice Boran'ın raporunda, maddi imkansızlıklar nedeniyle merkezi bir eğitimin uygulanamaması nedeniyle **«kendi kendini yetiştirme»** esasına dayanan bölgesel bir eğitim sistemi öngörülmüştür. Raporların okunmasından sonra, başkanlığa verilen bir önerge üzerine, parti içi eğitim programının, genel yönetim kuruluna getirilen görüşlerden de yararlanarak genel merkezin eğitim raporu ışığında hazırlanması çoğunlukla kabul edilmiştir.

Yandaş kuruluşlarla ilişkiler konusu da geniş tartışmalara yol açmış, bazı üyeler partinin kendi kabuğuna çekildiğini, yandaş kuruluşlarla ilişki kurmadığını söylemişler, devrimci gençlik örgütlerinin dışında köylü ve esnaf kuruluşlarıyla da temasa geçilmesini, örneğin genel başkanın bu kuruluşların kongrelerine katılmasını önermişlerdir. Ne varki, genel merkezden bazı üyeler bu öneriye karşı çıkmışlardır. Bu arada, partinin Atalan ve Güllüce Köyü olaylarına yakın ilgi göstermediği ileri sürülmüştür. Bu konuda da uzun tartışmalar olmuş, **«yandaş kuruluşlarla ilişkiler»** konusunda olumlu bir sonuca varılamamıştır.

İstanbul'da teşkilatın iradesine rağmen, genel merkezin olağanüstü il kongresini yaptırmaması ve seçim döneminde parti çalışmalarının genel merkezce tepeden inme tayin edilen bir geçici kurul eliyle yürütülmek istenmesi de genel yönetim kurulunda tenkid konusu olmuş, İstanbul olağanüstü il kongresinin yapılması için Aren ve arkadaşları tarafından bir önerge verilmiş, ancak genel başkan, gündemde bu konuda bir madde bulunmadığını ileri sürerek meselenin görüşülmesine izin vermemiştir.

Genel yönetim kurulu toplantısı, bilim ve araştırma kurulları için seçim yapıldıktan sonra sona ermiştir.

Bilim ve Araştırma Kurulu'na seçilen üyeler şunlardır: **İdris Küçükömer, Yahya Kanbolat** (Ekonomi), **Merih Tezie, Moris Gabay** (Maliye), **Murat Sarıca, Suat Aksoy** (Hukuk), **Rasih Güran, Lütfü Erişçi** (Tarih), **Adnan Cemgil, Selahattin Hilav** (Sosyoloji), **Evinç Dinçer, Burhan Cahit Ünal** (Felsefe), **Nazife Cemgil, Maide Oruç** (Eğitim), **Alev Ateş, Sinan Cemgil** (Gençlik), **Kemal Türkler, Kemal Nebioğlu** (Sendikalar), **Abbas Uğurlu, Niyazi Volkan** (Sanayi İşçisi), **Naci Eren, Orhan Çakar** (Tarım işçisi), **Yaşar Kemal, Hüseyin Korkmazgil** (Edebiyat), **Müşfik Erem, Demirtaş Ceyhun** (Şehircilik), **Nihat Sargın, Saip Atay** (Sağlık).

Bilim ve Araştırma Kurulu'na, geçen dönemde aynı kurulda çalışan bir çok bilim adamının sırf genel merkeze muhalif oldukları için seçilmemiş olması, yeni seçilenlerin de kendileriyle daha önce temas edilerek mutabakatlarının alınmamış bulunması, büyük kongrenin istediği anlamda bir bilimsel çalışmayı imkansız hale getirmektedir.

Harp var, toplu sözleşme yok !

TEKSTİL İşçileri Sendikası'na bağlı işçiler Yedikule'deki Gabriyel Gavriyeloğlu Kordela Fabrikası'nda 11 Mart 1969 Salı günü iş bıraktılar. Hareketi hazırlayan az-çok uzun bir süre içinde gelişmiş olaylar vardır, ancak önce işvereni tanımak Türkiye'deki diğer olayları da değerlendirmek bakımından faydalı olacaktır.

Kimdir işveren?

Gabriyel Gavriyeloğlu, başlangıçta Samsun'da yerleşmiş ve ticaretle geçinen bir musevi ailenin çocuğudur. Babası tacirdi, kendisi ve kardeşleri de tacirdir. Aile, Kurtuluş Savaşı üzerine İstanbul'a gelip yerleşmiş, 1930 iktisadi krizinde kayba uğramış ve sonra toparlanmıştır. Gabriyel Gavriyeloğlu kordela, ayakkabı bağı, çorap lastiği, bel kemeri v.b. malları yapan Yedikule'deki fabrikasında bugün kullandığı makinaları 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'dan yok pahasına getirtmiş ve fabrikasını kurmuştur. İşkolunda talebin fazlalığı, rekabetin bulunmaması nedeniyle kısa sürede zengin olmuştur. Gayrimenkulleri vardır, ancak nakit yokluğundan yakınmaktadır. Oysaki 1960 Devrimi'ne değin nakit sıkıntısı yoktur, o günlerin etkisiyle nakdini dışarıya götürmüş olabileceği de söylenir.

Son günlere değin ticari protestosu olmayan Gavriyeloğlu, ticari borçlarını takır takır ödeme olanağını bulurken, işçi paralarını ödemekte hiç de titizlik göstermemiş, rahat davranmıştır. Sırtından milyonlar kazandığı işçinin parasını ödeme sözkonusu olunca Gavriyeloğlu'nun hasisliği tutmuştur.

Gavriyeloğlu, işçi paralarını ticari kapital olarak çalıştırmış ve çalıştıran akıllı bir iş adamıdır da... Dün olduğu gibi, bugün de Sosyal Sigortalar Kurumu'na bir milyona yakın borç içindedir ve bu borcu uygun takside bağlatmıştır, ne var ki taksitleri de ödememiş, yeni mehiller alabilmiştir. Aslında Gavriyeloğlu Türkiye'deki bozuk düzenden akıllıca yararlanmaktadır. Yazları adada, kışları Nişantaşında oturan, çocuğuna Avrupa'da öğrenim yaptırtan Gavriyeloğlu'nun gayrimenkullerinden bir - ikisini elden çıkarması işçi borçlarını ödemesi için yeter de artar bile... Hem gayrimenkulü elde bulundurmak, hem de borç ödememek gibi olanağı bu düzen verdiğine göre, akıllı iş adamı Gavriyeloğlu, niye mal satsın?

Harp var, toplu sözleşme yok !

1964'de Gavriyeloğlu, fabrikası ile ilgili ilk toplu iş sözleşmesini iki yıl süreli olarak yapmıştır. 1965 yılında kurulan Tekstil Sendikası'na işçilerin bütünü Teksif'ten ayrılarak geçmişlerdir. 1966 yılında Tekstil Sendikası yeni toplu iş sözleşmesi yapma yetkisini kazanır; ancak kurnaz Gavriyeloğlu eski sözleşmeyi Teksif Sendikası ile anlaşarak feshetmez. Tekstil'in aldığı grev kararı bu nedenle mahkemece kanunsuz bulunur ve grev durdurulur. Böylece eski sendikaları tarafından satılan işçiler bir yıl süreyle yeni bir sözleşmeden yoksun kalmışlar, Gavriyeloğlu ise bir yıl süreyle zamları cebe atmıştır.

1967 yılında Tekstil Sendikası yeniden toplu iş sözleşmesi yetkisi almış, işvereni müzakere masasına oturtmuştur. Ancak patlak veren Ortadoğu olaylarını ileri süren işveren «Harp var, sözleşme yok!» demiş ve uyuşmazlık yaratmıştır. İşveren Gavriyeloğlu'nun bir önemli yönü de, dış politikayla diplomat (!) gibi ilgilenmesidir. Ona göre «Rusya ile Amerika sulh içinde birlikte yaşamayı ve silâhsızlanmayı kararlaştırdıklarına göre, dünya bir iktisadi krize girecektir; kendisinin de bu olaylar karşısında dikkatli tâcir olması gerekir...»

Gavriyeloğlu böyle diyerek toplu iş sözleşmesi yapımına yanaşmayınca Sendika 3 Temmuz 1967'de greve başlamıştır. 88 gün süren grev sonunda toplu iş sözleşmesi imzalanmış, bu kez Gavriyeloğlu sözleşmeye uymama ilkesini uygulamıştır. Özellikle işçi haftalıklarını ve her ayın onbeşinde ödemesi gereken ücret bakiyelerini bazan bir hafta, bazan on gün gecikmeyle ödemiştir. İşçilerin sabretmeleri fayda sağlamamış, sözleşmeden ve grevden aşağı yukarı beş ay sonra 110 işçi iş akdini feshederek kanuni tazminatları için dava açmışlardır.

Gavriyeloğlu'na bu da ders olmamış, geriye kalan ve çalışmakta olan 150 işçinin ücretlerini ödememekte, geç ödemekte ısrarlı davranmış, bu politikasıyla da işçileri canlarından bezdirmiştir. Bugün iş bırakmış olan işçilerin Aralık 1968'den kalan ücret alacakları vardır, Tanrı bilir işveren ne zaman ödeyecektir?

Suçlu aranıyor

Anayasa Nizamını Koruma Kanunu hazırlanıyor. İşçi hareketleri de sıkı izlenecek. Ne yaparsa yapsın işveren, emekçi ses çıkarmıyacaktır. İşveren işçinin parasını ticari kapital olarak kullanabilir; vazgeçtik artık değerinden, vereceğini de vermeyebilir... Ses çıkmayacaktır, eylem olmayacaktır. İşçi çoluğuyla çocuğuyla aç kalsa, kuru ekmeği bile bulamaz hale getirilse bile, ses çıkmayacaktır. Yasalar düzeni vardır, gidip hakkını isteyebilir. Bir dava iki yıl sürermiş, kimin umurunda?..

Ne var ki yasalar düzenini bilmeyen Gavriyeloğlu'nun işçileri işgale yeltenmişler. Olur mu, hangi hakla?

Haydi coplar havaya, Gavriyeloğlu adaya!..

Abdullah SERT

Amaç, egemen sınıfı işbaşından uzaklaştırmaktır!

Jean Paul SARTRE

De Gaulle yönetimini ve onun arkasındaki egemen sınıfları şiddetle suçlayarak emekçi halk lehine köklü devrim isteyen ünlü Fransız düşünürü Jean Paul Sartre...

● İşçi ücretlerine zam yapılması isteklerini desteklemek üzere geçen hafta Fransa'da 24 saatlik bir genel grev yapılmıştır. Grev sırasında Fransız Genel İşçi Birliği (CGT) ve Ulusal Öğrenci Birliği tarafından da çeşitli gösteriler yapılmıştır. Hareket, geçen mayıs - haziranda başlayan işçi - öğrenci birliğinin güçlenerek devam ettiğini ortaya koymaktadır. Ünlü Fransız düşünürü Jean Paul Sartre, aşağıdaki yazısında devrimci işçi - öğrenci hareketinin asıl amacının De Gaulle ve egemen sınıfların yönetimini yıkmak olduğunu açıklamaktadır.

BİZLER, uzun süredir Fransa'da yaşayan yabancıları yakasından tuttuğu gibi dışarı atan 12 Temmuz kararnamesi, Fransız Radyo ve Televizyonu'nda çalışan gazetecilerin işten çıkarılması, birçok özel kurumdaki işçilerin işine son verilmesi gibi olayları yargılayıp mahkûm ederken - ki bu sonuncudan, hükümet, dolaylı yoldan, ama bütünüyle sorumludur -, bana sorarsanız, bunların kaçınılması mümkün yanılgılar olduğunu, bunlardan kaçınabilse ya da işlediği kusurları sonradan düzeltebilse, yönetimin çok daha iyi olacağını ileri sürmüyoruz.

Bir başka deyişle, kötü De Gaulle'cülük yoktur; dolayısıyla, iyisi de olmaz. Yalnızca De Gaulle yönetimi vardır, hepsi bu. Sizin anlayacağınız, şimdiki rejim, özü gereği, savaşmakta olduğumuz egemen sınıfın temsilcisidir. İçinde yaşadığımız kentsoylu (bourgeois) toplumda Devlet örgütü, ister istemez savaştığımız sınıfın elindedir. — Belki başka toplumlarda da durum böyledir, ama biz şimdilik kendimizi inceliyoruz. — Bizler 12 Temmuz kararının bozulmasını isterken, Hükümet'ten bunu elde edecek güçte olsak bile, kararın kaldırılmasının, Ekim ayındaki «öğrenci kıyımı», Charonne kırımı ya da Ben Barka'nın kaçırılmasını önleyeceği hayaline kapılmıyoruz. Örtbas edilen, üstüne sünger çekilen ve asla unutmadığımız bütün bu olaylar, şimdiki yönetim biçiminin dolaysız sonuçlarıdır; tıpkı Mayıs olayları sırasında, Gay - Lussac caddesinde öğrencilerin kıyasıya coplanmış gibi, bütün bunlar rejimin niteliğini dile getirmekte, aynı zamanda onu mahkûm etmektedirler.

Baskı, sömürenlerin sömürdüklerine aralıksız uyguladıkları bir eylemdir. Simca firmasında olduğu gibi, düzenli bir saldırı biçimini alabilir, işin içine silahlı serserileri de karıştırabilirler; sürekli bir işten atılma tehlikesine, gözdağlarına, sendikalı emekçinin düzenli bir biçimde arkadaşlarından ayrılması çabasına da indirgenebilir: şu ya da bu biçimde, hep vardır, gözümüzün önündedir. Çünkü, — ister bomba gibi patlasın, ister burnunun ucunu göstermekle yetinsin — ancak şiddet sürdürebilir ve ayakta tutabilir şiddetlerin en büyüğü olan sömürüyü. Bu açıdan bakılırsa, her şey — ve öncelikle şu yalancı çalışma özgürlüğüyle işe adam alma şiddetin ta kendisidir, her an baskıya dönüşebilir. Silâhlı ve kanlı bastırmalar, toplum polisi adı altında bir sürü insanı biraraya toplayarak düzensizliği sürdürme çabaları, içinde yaşadığımız toplumda, emekçilere karşı aralıksız uygulanan bastırmanın yalnız bir türüdür. Şimdiki yönetim bunu uluorta kullanmamaya çalışır, ancak korktuğu ve kendini tehlikede hissettiği zaman bu yola başvurur. Gerçekte, kuvvete başvurmanın, buna karar verenler için tatsız sonuçlara yol açması sık görülen bir durumdur. Hepimiz biliyoruz ki, geçen öğretim yılının başından beri, kuvvet yoluyla bastırma, bütün öğrenci gösterilerinden önce ortaya çıkmış ve bu gösterileri kışkırtmış, sonunda öğrencileri ayaklanmaya zorlamış, bunun ardından da on milyon emekçinin grevi gelmiştir. Bazılarının ihanet saydıkları birtakım gevşeklikleri göstermesek, belki de yönetimin bastırıcı siyasetine karşı çıkma ihtiyacını duymayacağız, çünkü o zaman ortada ne De Gaulle yönetimi, ne de siyaseti kalacak.

Demek ki, açık ve resmi bastırma, yönetimin emekçilere karşı verdiği sürekli savaşın bir anından, rejimin olanca çıplaklığıyla ortaya çıktığı andan başka bir şey değildir. Bu yüzden de, pek çok kimsenin, benimle birlikte, baskıcı ve bastırıcı yönetimin kötülüğünü haykırırken, bu rejimi yumuşatmak için değil, bu vesileyle, adı geçen yönetimin insanlardan gizlemeye çalıştığı iğrenç çıplaklığı herkese göstermek için uğraştığımıza inandığı kanısındayım. Bastırma, sınıflar arası kavganın, işverenlerce yürütülen en müzmin, zaman zaman da en keskin biçimidir. Karşı - bastırma da hiç ara vermeden buna karşı çıkmak zorundadır. Zaman zaman o da çok keskin biçimlere girebilir, Mayıs'taki gibi; başkaldırı biçimini alabilir; ancak şunu bilmek zorundayız ki, asıl amacımız, - arkadaşlarımıza yardım gibi - günlük ereklerin ötesinde, egemen sınıfın işbaşından uzaklaştırılmasıdır. Baskı ve bastırma, ancak ve ancak o zaman son bulacaktır.

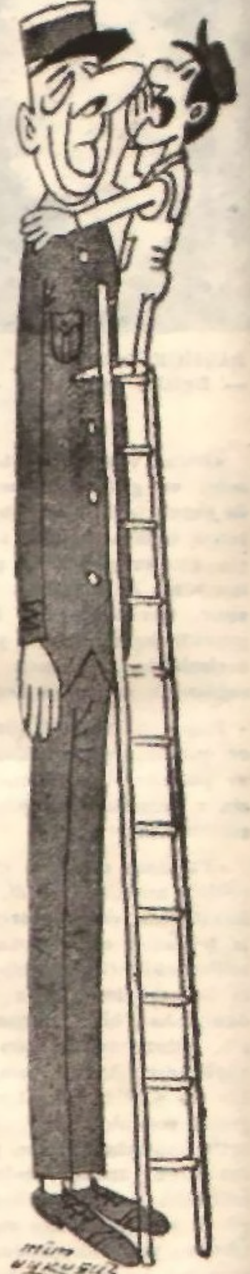
FRANSA'DA BİR SOKAK ÇATIŞMASI
— Asıl çarpışma egemen sınıfla emekçi sınıfı arasındadır —

Ayrıca şunu da bilmek zorundayız ki, çelişmeye düşme pahasına da olsa, desteklememiz gereken daha başka kavga biçimleri de vardır: iktidar hem sokakta, hem de işyerlerinde ele geçirilir; Mayıs olayları sırasında polislerin Réaumur sokağında öğrencilere gösterdikleri korkunç tepki, ortada belli bir neden yokken - daha doğrusu varken - öğrencilerin üstüne yürütülen militan işçiler de gösteriyor ki, iktidar ve onu tutan çevreler bunu çok iyi bilmekte, hazırlıklarını ona göre yapmaktadırlar.

Kavgamızın nedeni ahlaki bir tiksinti değildir. Bizler, yönetici sınıfı ve onun Hükümeti'ni istese işlemeyebileceği suçlar için değil, tam tersine, istese de işlememezlik edemeyeceği suçlar için mahkum ediyoruz ve bu suçlar, kavgamızın siyasal olduğunu açıkça ortaya koyuyor

Bu nedenle, Baskı ve Bastırma ile Savaş Komitemiz de, onu destekleyecek olanlar da, ne türlü savaşacaklarını tartışmayı bir yana bırakıp şu iki ilke üzerinde birleşmelidirler:

1. Kentsoylu sınıfı kendi kazdığı kuyulara düşürmek. III., IV., V. Cumhuriyet adlarıyla birbirini izlemiş bulunan uydurma demokrasiler, göğüslerini kabartan ve, Fransa'nın kendi sanılarına göre, «özgür dünya» dediğimiz şu kan ve yoksulluk cehennemine girebilmesine izin veren bir sürü yasa çıkarmışlardır. Bu yasaların bir kısmı düpedüz uyutmacadır. Bir kısmı, kentsoylu sınıf tarafından ve yalnız kendisi için, yükselen bir sınıf olduğu sırada elde edilmiş hakları dile getirmektedir. Bazılarıysa — örneğin grev hakkını tanıyan yasa — işçi sınıfının eylemiyle kabul ettirilmiştir. Hiç bir hükümet onları bütünüyle saymaz, ama bu yasalar hâlâ yürürlüktedir. Hele bizim hükümet, gittikçe daha sık çiğnemekte bu yasaları. Bu da, onların, artık tekelci ya da çokelci sermayeciliğe uygun düşmediklerini göstermektedir; yöneticiler, kaldırmaya cesaret edemedikleri için çiğnemektedir onları. Bu yasaların hepsi kötü değildir, ama ancak toplumculuk gelip de kendilerine somut bir içerik (muhteva) kazandırdığı zaman değer kazanacaklardır. Bizler, bu yasalara sahip çıkarken, onlara dayanarak baskıcı ve bastırıcı hareketleri mahkûm ederken onları — hiç değilse bugünkü biçimleriyle — korumak değil, kentsoylu sınıfı kendi çelişmeleri içinde çıkmaza sokmak istiyoruz. «Action» (Eylem) Gazetesi'nin bir günlük baskısı toplattırılmıştır; yasa buna engeldir. Bir ya da birkaç yazıda suç varsa, adalet temsilcisi gazetenin ancak birkaç nüshasını toplattırabilir. Şimdi, «Action», hükümeti mahkemeye vermiştir. Çok da iyi etmiştir! Bu dâva, başımızdaki prenslerin güçlerini kötüye kullandıklarını gösterecektir halka; ama işin aslında, söz konusu olan şey, De Gaulle yönetimi ve dolayısıyla kentsoylu örgüttür: bizim toplumlarda İktidar demek, özü gereği, eldeki gücün kötüye kullanılması demektir. Öyleyse, yerleşik Düzen'in bütün kurbanlarına yardımcı olmamızda yarar vardır. Açılan bütün dâvalar, yerleşik düzenin kurumlarını sarsmaktadır. Aynı şekilde, bizler, yine yasa adına, 12 Temmuz kararının kaldırılmasını isterken, bu işi sömürüye dayanan ve onu güvenlik altına alan bir yasa düzenine duyduğumuz saygı yüzünden yapmıyoruz. Bunu, isteseler, bizim yardımımız olmadan da, açık ya da gizli toplantılar yapabilecek yiğit gençlerin yardımına koşmak için de yapmıyoruz. Sözü geçen kararın kaldırılmasını isterken, XIX. yüzyılda yurttaşlara verilmiş bulunan azıcık özgürlüğün bile bugün egemen sınıflarda hoşnutsuzluk yarattığını göstermek ereğini güdüyoruz.

YAZISIZ

2. Haber verme işini kendimize görev edinmeliyiz. Bunun anlamı şu: her şeyden önce, bastırmanın gelip geçici bir olgu değil, rejimin yapısının gerekli kıldığı sürekli bir yöntem olduğunu göstermek zorundayız. De Gaulle'ün yerinde kalabilmesi için, Fransız Radyo ve Televizyonu'nda çalışan gazetecilerin işten atılması gerekiyordu. Atılanlar başkaldırmış, ayaklanmış kişiler, devrimci insanlar mıdır acaba? Televizyon'da gereğinden fazla siyaset mi yapmış, yoksa yapmak mı istemişlerdir? Asla: tam tersine, onlar siyaset - dışı kalmak, tarafsız haberler vermek, söna yalan söylememek istiyorlardı. Ancak, onların bu dilekleri kabul edilseydi, bakanlar uydurma haberlerini nerde yayacaklardı? General De Gaulle, aslında, on yıllık iktidarından

sonra devrimin eşiğine getirdiği bir ülkeye yaptığı iyilikleri nerde anlatabilirdi övüne övüne? Komünist Partisi'nin öğrencilere küfürlerle saldırdığını, grevlere bir an önce sona erdirmek üzere sahip çıktığını çok iyi bildiği halde, büyük bir vicdan rahatlığı içinde, ilkbahar olaylarını bu partinin yarattığını nerde ilân edebilirdi? Yaşadığımız toplum yalana dayanmaktadır ve Devlet'in görevi **Basını ve Yayın Organları**'nı, bu yalanı unulmaz bir biçimde bütün yemek odalarına yaymakta kullanmaktır. İşten atılan gazetecileri savunmak, bu hareketin altında yatan rejimi koruma kaygısını açığa çıkarmaktır: Devlet ya yalan söylemek, ya da çöküp gitmek durumundadır. *Dinleyicileri ayağının altındaki desteği çekip almadıkça yalan söylemeye devam edecektir.*

Ancak, gazetelerin es geçtikleri ve bizim elimizdeki bütün olanakları kullanarak kavgayı sürdüren gençlere bile öğretmek zorunda olduğumuz şey, işçi sınıfının, tepesine çöken baskı ve bastırmaya karşı koyuştaki üstün kavga gücüdür. Halkı, işçi sınıfının hayal kırıklığına uğradığına, ağzı açık, apışıp kaldığına, egemen sınıf karşısında dize geldiğine inandırmaktan daha saçma bir şey olamaz. Hemen her yerde, inatçı ve yaman grevler var; taşra kentlerinden birinde, bütün işyerleri, tek bir işçinin işten atılmasını kınamak üzere ayağa kalkmıştır. Kavgayı sürdürenler, her yerde, son derece güçlüdürler. Ancak, genel durum konusunda, öbür işyerlerindeki kavganın durumu konusunda haber alamadıkları için, savaşa tek başlarına devam etmek, kimi zaman da, yalnız kaldıkları sanısına kapılmak tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. Pek yakında, siyasal çözümlemeye girişmeden, savaşerlerinin hazırladığı haberleri öbür kavgacılara ulaştıran ve bütün haberleri derleyen bir yayın organı kurulacağından eminim; bunun yardımıyla, bütün Fransa'da, şimdiye kadarki olaylarda gücünü ve bilincini göstermiş bulunan işçi sınıfının, De Gaulle'ün baskıcı ve bastırıcı yönetimine karşı gerçek bir kavganın, yani genel ve tek elden yönetilen bir eylemin temellerini atması mümkün olacaktır.

Le Nouvel Observateur'den
Çeviren: Bertan ONARAN

ÇİN - SOVYET ÇATIŞMASI ARKASINDAKİ GERÇEK!

Çin - Sovyet sınır çatışması üzerine her iki taraf da silahlı kuvvetlerine alarm vermiştir. Yukarıdaki resimde Sovyet, sağdaki resimde ise Çin silahlı kuvvetleri görülmektedir.

Hüseyin BAŞ

BİRLEŞİK Amerika'nın yeni başkanı Nixon'ın Sovyetlerle görüşmelere girişmeden önce Avrupa'lı müttefikleriyle temaslarda bulunduğu bir sırada uzakdoğuda patlak veren bir sınır çekişmesi bütün dikkatleri *Sovyet - Çin anlaşmazlığının üzerine çekmiş bulunmaktadır.* Şüphesiz bu olay Sovyet - Çin anlaşmazlığının iyiden iyiye su üstüne çıktığı günlerden bu yana iki sosyalist gücü karşı karşıya getiren sürtüşmelerin ne ilki, ne de sonuncusudur. Gerçekten de, beş bin kilometrelik ortak sınıra sahip bulunan iki ülke arasında daha çok politik hedefleri amaçlayan bu tür sınır sürtüşmeleri her zaman olagelmiştir. Ne var ki, daha çok idiolojik planda bir söz düellosu çerçevesi içinde kalan soyut nitelikteki çatışmaların gün geçtikçe somutlaşarak bugünkü şiddet düzeylerine ulaşmasına bakılırsa, gelecek, iki ülke arasında ne dozu, ne de kapsamı şimdiden kestirilemeyecek vahim olayların patlak vermesi ihtimalleriyle yüklü görünmektedir. Mesele bu yönüyle, sadece iki sosyalist ülke arasındaki ilişkileri değil, sosyalist gelişimin tümünü ilgilendirmektedir.

Nitekim, iki sosyalist güç arasındaki anlaşmazlık, sosyalist ülkeler arasındaki bütün anlaşmazlık ve sürtüşmelerde olduğu gibi, kapitalist dünya tarafından bu kez de alabildiğine istismar edilmiş, Sovyet - Çin savaşı, ya da Sovyetler'in Çekoslovakya gibi Çin'i de istilaya hazırlandıkları türde, doğrudan doğruya sosyalist gelişimi gözden düşürmeyi amaçlayan çeşitli spekülasyonların öne sürülmesine yol açmıştır.

Sovyet - Çin anlaşmazlığı böylece bir yandan temel sosyalist düşünce ve eylemle çelişmekte, öbür yandan da bu çelişmesiyle bizzat sosyalist gelişimi baltalamayı amaçlayan spekülasyonlara fırsat vermektedir.

Çin şizminin nedenleri elbetteki son derece karmaşıktır. Mao'nun putlaştırılması, kızıl muhafızlar, kültür devriminin şüphesiz Çin'e özgü nedenleri mevcuttur. Dört insandan birinin, Çin'li olduğu bir dünyada Çin'in önemi elbette yadsınamaz. Mao'nun düşüncesi, sosyalist yoldaki «uzun yürüyüş»ün 700 milyon'luk bir ulusun açlığın pençesinden kurtulup çağdaş uygarlığın düzeylerine ulaşmasındaki büyük rolü, dostun da, düşmanın da tanımak zorunda olduğu gerçeklerdir. Ama bütün bunlar Mao ve arkadaşlarının gerek içte, gerekse dışta sürdürdükleri bağnaz ve katı politikanın şu veya bu biçimde ve dozda tasvip edilmesini gerektirmez. Çin'in de, Mao'nun da tarihsel ağırlığı, olaylara objektif ve eleştirel bir biçimde bakılmasını engellememelidir. Damanski Adası olayında ulaşılan şiddet düzeyi, Mao ve ekibinin iki yılı aşkın bir süredir giriştikleri iktidar mücadelesinde hiçbir ölçü ve sınır tanımaksızın ektikleri menfi tohumların sonucudur. Kültür devriminin acımasız katılığı içinde şartlanmış Çin askerlerinin Sovyet sınır muhafızlarını öldürmekle hınçlarını alamamaları olayı üzerinde ciddi bir biçimde durmak gereklidir. Hele olayın ardından, yakında toplanacak olan Dokuzuncu *Kongre'de Sovyetler Birliği ve öbür sosyalist ülkelerle normal* ilişkilere dönülmesini isteyenleri sindirmek, Moskova'da düzenlenmesi öngörülen komünist partileri toplantısını engellemek, giderek kültür devriminin yarattığı ekonomik krizi, yırtılmayı, hoşnutsuzlukları gizlemek, yine yakında yapılması muhtemel olan Moskova - Washington zirvesini baskı altında tutmak gibi politik endişelerin bulunması, meseleyi daha da vahim duruma getirmektedir.

Çin'in Sovyetler Birliği'nden Çarlık zamanında ele geçirilen bazı toprakları, özellikle Mançurya sınırındaki bölgeleri geri vermesini talep etmesi gibi garip isteklerine rağmen, sınır olaylarının toprak talebinden çok politik amaçlarla çıkarıldığı kanısını uyandırmaktadır. Bu olayların her gün biraz daha artan şiddet aşamalarına ulaştığına bakılarak ileride daha ciddi sürtüşmelerin patlak vermesi ihtimali mevcuttur.

Üstelik Damanski olayındaki şiddetin, Çin'le ilişkilerde Kruşçef'ten bu yana temkinli ve soğukkanlı bir politika izleyen Sovyetler Birliği'nin sabrını taşırması, bu gibi sınır sürtüşmelerinin artık sadece bir sürtüşmeden ibaret kalmayacağını belirtmektedir. *Bununla birlikte, Sovyetler'in* olaylardan Çin ulusunu değil, doğrudan doğruya Mao ve ekibini sorumlu tutmaya gayret göstermesi, Çin'in bugün içinde bulunduğu genel konjonktür, iki ülke arasında gerçek bir silahlı çatışma ihtimalini ortadan kaldırmaktadır.

16 Mayıs 1966 tarihinde Mao'nun bizzat kaleme aldığı Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin özel bildirisi ile başlayan «Büyük Kültür Devrimi», sloganlarının parlaklığına rağmen, içsavaş dahil Çin'i bir uçtan öbür uca temelden sarsmıştır. Mao ve ekibi iki yılın sonunda iktidar savaşını kazanmış görünmektedir. Partinin, işçilerin, sendikaların hiç değilse şeklen nüfuzu kırılmış, örgütleri dağıtılmıştır. Sosyalist dünya ile normal ilişkilerden, sosyalist dünyanın bütünlüğünden yana olan yöneticiler birbiri ardından yönetimden uzaklaştırılmıştır. Bütün saldırılara rağmen garip bir biçimde yerinde duran Lai Şao Şi de nihayet bundan bir süre önce ekarte edilmiştir. Mao ve ekibi şimdi, yakında toplanması öngörülen dokuzuncu kongrede bu iki yıllık çetin yürüyüşün zaferini saptamaya hazırlanmaktadır. Kültür Devrimi'ni yönetimi Mao'nun başkanlığında askeri komite (Lin Pi-ao), Kültür devrimi gurubu (kuramcı Çen Po-ta ve Mao'nun karısı Çiyang Tsing) ve devlet konseyi (Çu En Lay) üçlüsü yönetmektedir. İki yıllık devrede bu üç örgüt arasında da mücadele eksik olmamış, denge zaman zaman biri yada öbürü aleyhine bozulmuştur. Bununla birlikte, kesif propaganda çalışmalarına rağmen sosyalist bütün içinde yer almayı amaçlayan bir dördüncü unsurun ağırlığını da hesaba katmak gerekmektedir. Bu unsurun, gerçekçi bir politikaya dönülmede bugün değilse bile yarın ağırlığını mutlaka duyuracağından kimsenin şüphesi olmamalıdır.

Çin, Mao ve arkadaşlarının katı politikası yüzünden Bandung'ta doğan ümitleri sarsmıştır. Sosyalist kesimdeki, üçüncü dünyadaki büyük prestijinden Çin gerektiği gibi yararlanamamış, içte ve dışta yürüttüğü çoğunlukla sözden ibaret, gerçeklerle bağdaşmayan politikasıyla ağırlığı ölçüsünde rol oynamak olanaklarını geniş çapta kaybetmiştir. Bugün Çin'in dünyadaki etkisi, batının endüstri toplumlarında başgösteren gauchiste zevzeklikler ve sinirli politikanın şampiyonu Arnavutluk bir yana bırakılırsa, soyut planda seyreden bir propaganda faaliyetinden ibarettir. Buna karşılık, gerçekleri hiçe sayan bu slogan politikasının son derece zararlı etkileri zaman zaman görülmüştür. Bu konudaki en etkili ve ibret verici örnek, Endonezya'dır. Mao ve ekibinin sorumsuz propaganda ve kışkırtma faaliyetleri, Endonezya'daki sosyalist hareketi herhalde uzun yıllar için bunca emek ve acı ile geldiği yerden tepetaklak düşürmüş, faşist takım koskoca bir sosyalist örgütü eşi benzeri görülmedik biçimde tarümar etmiştir. Bu örnekleri Latin Amerika'dan Afrika'ya, Fransa'dan Ortadoğu'ya uzatmak mümkündür.

Kısacası şu: Gerçekçi olmayan politikalar bütün parlak görünüşlerine rağmen sosyalist hareket için yararlı olmamışlardır. Çin bu yüzden hem doğal bir biçimde içinde olması gereken sosyalist dünyada, hem de üçüncü dünyada ve de dünyanın öbür ülkelerinden ayrı düşmüş, kendisini bile yalnız bırakmıştır.

Sosyalizm donmuş katı bir doktrin değildir. Sosyalizm harekettir. Sosyalizmin özü, temeli, putlaştırmaya, soyutlamaya, politik mistisizme karşıdır; ama nerede olursa olsun, kim tarafından yapılmış olursa olsun, karşıdır.

Sosyalistler bu meseleye cesaretle eğilmek zorundadırlar.

DEVRİMCİ YAYINEVLERİNE ÇAĞRI

Nazım Hikmet'in anısına bir borcumuz var!

Ali EMRE

SON yıllarda, büyük ozanımız Nâzım Hikmet'in yapıtları yurdumuzda da yayınlanır oldu. Kimisi toplatıldı, kimisinin yayımcıları tutuklandı. 20 nci yüzyılın en büyük yazarlarından birisinin kendi yurdunda ve kendi dilinden ancak yeni yeni (o da ne sıkıntılar karşılığında!) okunabilmesi korkunç bir şey!

Elbette bu baskı geçecek ve yakında **«güneşli günler göreceğiz»**, elbette yakında Nâzım günlük yaşantımızda haklı yerini alacak; büyük ustanın şiirlerini Türk radyolarından dinleyeceğiz gürül gürül, Türk okullarında Nâzım genç kuşaklara tanıtılacak bütün görkemiyle.

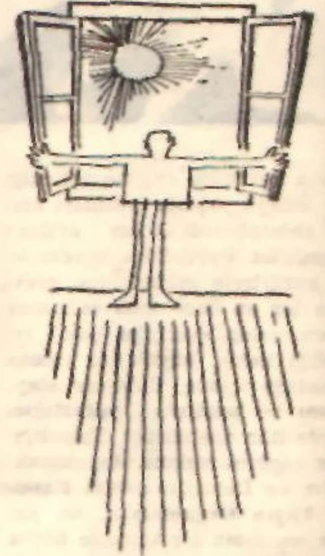
Ancak o **«güneşli günler»** gelinceye kadar devrimci yayınevlerine bir görev düşüyor. Her hangi bir görev değil bu; önemli bir iş, bir boyun borcu: **Nâzım'la ilgili yayınları bir düzene sokmak, Nâzım'ın gereği gibi anlaşılmasını sağlamak.**

Yayımcılarımız şimdiye dek egemen sınıfların baskılarına yiğitçe direndiler, çok sıkıntıya göğüs gerdiler ama yine de Nâzım'ı çağdaş Türk okuyucusuna iletmeyi başardılar. Ancak bu işin kavgası sırasında önemli bir şey güme gitti: Nâzım'ın edebî - siyasal kişliği gereğince işlenmedi. Demek istediğimiz şu: Nâzım büyük ozan, tamam, biliyoruz bunu; seviyoruz Nâzım'ı. Ama yetmiyor bu. Nâzım devrimci adam, esinini kavgasından almış; belirli bir tarihsel dönemin toplumsal — siyasal — ekonomik yaşantısından almış. **«Koyda tenha yıkanan Leylâ'ya karşı göz süzmek»** değil onun işi. **«Armut satar gibi sanatı okkayla satan»**ları anlamak için yazdıklarının arkasındaki maddî olaylar ve duygular örgüsünü bilmeye ge-

rek yok (Hoş, böylelerini anlamaya bile gerek yok ya!). Ama Nâzım öyle değil. Nâzım şiirleriyle kavga etmiş, şiirleriyle sevmiş, şiirleriyle üzülmüş, şiirlerini devrim yoluna koymuş. Rady Fish'in deyişiyle **«şiir yazmamış, şiir yaşamış»**. Nâzım'ın şiirleri Nâzım'ın yaşantısından ayrılamaz, soyutlanamaz. Bunun için okuyucuların bilmesi gerek Nâzım'ın yapıtlarının arkasında yatan maddî olaylar ve duygular örgüsünü, **yani Nâzım'ın edebî - siyasal kişiliğini.**

Bu yolda bir hayli kitap yayınlandı gerçi, tam olmamakla beraber. Bir kaçını anımsayalım: Dostlarının anıları: Orhan Kemal'den NÂZIM HİKMET'LE ÜÇ BUÇUK YIL (HAPİSHANE HATIRALARI), Balaban'dan ŞAİR BABA VE DAMDAKİLER. Eski dostlarının anıları: Vâlâ Nurettin'den BU DÜNYADAN NÂZIM GEÇTİ, Şevket Süreyya Aydemir'den SUYU ARAYAN ADAM. Nâzım'ın otobiyografik romanı: YAŞAMAK GÜZEL ŞEY BEKARDEŞİM. Nâzım'ın özel mektupları: Kemal Tahir'in «KEMAL TAHİR'E MAHPUSHANEDEN MEKTUPLAR» Memet Fuat'ın «OĞLUM, CANIM EVLADIM MEMEDİM». Son olarak da, ozanımızın Sovyetler Birliğinde yakın dost olduğu ünlü bir gazeteci, Rady Fish «NÂZIM'IN ÇİLESİ» kitabında büyük ustanın hayatını anlatıyor. (Bu kitabın arkasındaki nottan övünçle okuyoruz: **«Bu kitap, Maksim Gorki tarafından kurulan ve içinde Shakespeare, Goethe, Balzac, Tolstoy gibi dâhi sanatçıların sıralandığı BÜYÜK ADAMLARIN HAYATLARI isimli dizide, 1968 Kasımında**

Desen : Tan ORAL

Moskova'da yayınlanmış ve 150.000 adedi bulan ilk baskısı iki ay içinde tükenerek 1969 Ocağında 2. baskısına geçilmiştir.»)

Bu arada, yukarda sayılanlar gibi biyografik nitelikte olmamakla beraber, ANT ve MAY Yayınları da Kemal Sülker'in iki ilginç araştırmasıyla Nâzım'ın edebî - siyasal kişiliğine ışık

Almanya'da yarattığı skandal örtbas edilen devlet operası mensubu Ertuğrul İlgin

Bir takım kişiler vardır Türkiye'de, kendilerine sanatçı derler olur olmaz. Hele bir de arka buldular mı, geçerler sanat kurumlarının başına. Gerçek sanatçıların yükselmelerini engelleyip köstekledikleri gibi, bir de başında bulundukları —dayılarının yardımıyla doğal!— kurumların adını kötüye kullanıp frenk illerinde, Türk sanatının zaten iyi tanınmadığı, tanıtılmadığı yerlerde türlü para dalavereleri, kaçakçılık oyunları çevirir bunlar.

İşte bunlardan biri de, Amerikan otellerindeki kapıcıbaşılıktan devlet operası baş yönetmenliğine mi sıçramış, nedir, bilmem, sözde sanatçı biri. Federal Almanya'daki, daha doğrusu Münih'teki asıl görevi ise her türlü silah kaçakçılığı, döviz karaborsacılığı.

Bu adam, adı bizce bilinen bir bankadaki kasada kaçak silah ve mermi sakladığından, Münih polisince tutuklandı bir süre önce. Ne var ki suçu başkasının üzerine yıkıp kurtulma yolunu buldu geçici olarak. Bu sözde sanatçı - kaçakçının zincirine birçoklarının yanında Opera Genel Müdürlüğü, Millî Eğitim ve Maliye Bakanlığı yetkilileri, çeşitli sömürücü bankaların yetkilileri de dahil olduğundan, bir «özel» serbest bırakma işleminden söz ediliyor burada. Bu konu ilerde daha derinlemesine eğilecek!

Asıl Türk sanatçıları için önemli olan, bu «sanatçının» tutuklandıktan sonra sorgu yargıcı karşısındaki savunması-

Arka arkaya eserleri yayınlanan büyük Türk ozamı Nazım Hikmet üzerine ciddi araştırmalar yapılması ve Türk okuruna sunulması zaman gelmiştir. Bu konuda büyük görev devrimci yazarlara ve yayınevlerine düşmektedir.

tuttu: «NÂZIM HİKMET DOSYASI» ve «NÂZIM HİKMET'İN POLEMİKLERİ». Yine ANT Yayınları arasında çıkan Sabiha Zekeriya Sertel'in «ROMAN GİBİ» adlı anıları da hem o devrin koşullarını açıklaması, hem de Nâzım'ın o devir içindeki yerini anlatmasıyla büyük katkıda bulunuyor ozanımızın anlaşılmasına.

Ama bütün bunlar yeterli mi? Değil. Çünkü okuyucu için zor ve dağınık bir yöntem oluyor bu. Önce ozanın yapıtlarını okuyoruz (işte bir sorun daha: bazı şiirler ayrı ayrı metinler halinde çıkıyor değişik yayınlarda), kendi beğenimize göre değerlendiriyoruz ve kendi bilgimize göre değerlendiriyoruz. Sonra da, yukarda sıralanan kitaplarda rastlarsak o yapıtlarla ilgili bilgilere, yeniden yargılara varıyoruz bu kez, yeni bilgilerin ışığında. Böylece Nâzım'ın şiirlerini gereğince bilmek ve doğru yorumlamak bir rastlantıya kalıyor çoğu kez.

Bu sakıncayı ortadan kaldırmak gerek. Bunun da en büyük yükü yayınevlerinin omuzlarında: Nâzım'ın yapıtları yalın yayınlanmamalı artık, metinler karşılaştırmalı ve açıklamalı olmalı. Bunu yapabilmek kolay değil, biliyoruz; uzun araştırmalar gerekiyor. Ama Nâzım da şiirlerini öyle kolayca yazıveriyor değildi. Rady Fish anlatıyor, Nâzım «Bu dünyanın en kanlı işi şairlik» dermiş, «kendi yüreğini yiyeceksin ve başkalarına da ikram edeceksin tatmaları için.» Sonra «MEMLEKETİMDEN İNSAN MANZARALARI»nda nasıl anlatıyor şiir yazmanın güçlüğünü; Kartallı bahçıvan Kâzım'ın ağzından:

«Dedim ya şiir yazıyor,
şiir yazıyor, boru değil.
Senin şiir yazdığın var mı?
Yalnız yazılanı güldür güldür
okursunuz.

Ben gördüm nasıl yapıldığını
bu işin,
bahçıvanlıktan beter bir şey,
turfanda sebze yetiştirmekten bile zor.

Şiir yazarken hiç dikkat ettin mi Celâl'e?

Her seferinde sanki herif on
beş yaşında kız olmuş da
kıvrana kıvrana
kemikleri açılıp çatırdayarak
ağrılar içinde çocuk
doğuruyor
sanki her seferinde dünyayı
yaratıyor yeniden.»

Nâzım'ın böyle büyük çabalarla bize aktardığı şiirlerini, bizim de, işin kolayına kaçmadan, gereğince anlayabilmek ve değerlendirmek için her ne gerekiyorsa onu yapmamız zorunlu artık.

Bu işi yapabilecek değerli araştırıcılarımız var, biliyoruz. Hattâ bu yolda yer yer örnekler bile var elimizde. Örneğin «DE» yayınevinin yayınladığı «MEMLEKETİMDEN İNSAN MANZARALARI»nın 5. cildinin sonunda yapıtla ilgili bazı notlar var. «Dost Yayınları»ndan çıkan BÜTÜN ESERLER'nin 1. cildinin sonuna da, ciltte yer alan bazı şiirlerle ilgili olarak notlar konmuş; yetersiz olmakla beraber tutarlı bir davranış. En iyi örnek de, Bilgi Yayınlarından çıkan KUVAYİ MİLLİYE'ye Cevdet Kudret'in eklediği geniş açıklama ve karşılaştırma notları. Özellikle bu son örnek, bundan sonrakilere yöntem bakımından ışık tutabilecek mükemmelliktedir. Ayrıca, Kemal Tahir'in Aziz Nesin'in, Nevzat Üstün'ün, Nâzım'ı bu biçimde açıklayacak araştırmalar hazırlamayı düşündüklerini de biliyoruz. Ancak daha ses seda çıkmadı, umarız vaz geçmediler bu uğraşlarından. Başka araştırıcılardan da bekliyoruz, Nâzım'ın yapıtlarını tek tek açıklayan ayrıntılı basımlar hazırlamalarını. Yukarda sayılan kitaplar (örneğin KEMAL TAHİR'E MAHPUSHANEDEN MEKTUPLAR) bu iş için gerekli verileri sağlayabilir. Ayrıca Nâzım'ın dostlarından sağ olanlar da eksik bilgileri tamamlayabilirler. Tek bu işe gönül verecek bir araştırıcı çıksın ortaya

Hiç kuşku yok, koca Nazım'ı çok kimse seviyor. Şimdiye kadar yayınlanan kitaplar yetiyor buna. Sanırız yapıtlarının büyük çoğunluğu yayınlandı Türkçemizde. Evet, seviyoruz onu.

«... Fakat sevmek
anlamak
demek
değil!
Şuurun
çok uzun
bir köprüsü var
duymakla anlamanın arasında.»

Nâzım'ı gereğince anlamak bir sorunluluk günümüzde. Büyük kavgaların eşiğinde iken, Nâzım'ı mutlaka bilmek ve Nâzım'la bilenmek gerekiyor. Bunun için de Nâzım'ın kendi kendisini nasıl anladığını açıklayacak araştırıcıları bekliyoruz. Çünkü,

«...Nâzım'ı anlamak demek,
yapıtını Nâzım gibi anlamak
demektir!...»

Türkiye için bir sanat skandalı!

Yıldırım DAĞYELİ
— Münih'ten yazıyor —

dır. Aşağıdaki satırlar aynen 27 Şubat 1969 tarihli, Federal Almanya'nın ciddi liberal güncelerinden olan Süddeutche Zeitung'tan alınmıştır:

«...... Münih sorgu yargıcı yakın doğulu tutukluların büyük bir hayal gücü olduğunu söyledikten sonra şunları anlatmıştır: «Geçenlerde yasadışı elde edilmiş 120 tabancayla yakalanan biri bana sorgusunda «kendisinin İstanbul'lu bir opera yönetmeni olduğunu ve Federal Almanya'ya Eski Heidelberg, Başıbozuk, Kuşbaz için kostüm almaya geldiğini» söyledi. Sonra paketleri açınca nutku tutulmuş. Giysiler arasında birdenbire tabancalar çıkmış. «Bunları ne yapayım», demiş, ve bunun için «20 tabancayı alıp, onları orada Rhein ırmağına atmak için Köln'e gittim» dedi. Benim, silahları burada Isar ırmağına da atabilme olanağı olduğunu söylemem üzerine, bana «Rhein'in opera yönetmeni olarak onun aklına daha kolay geldiğini» söyledi......»

İşte bir sanatçı bozuntusunun Türk sanatına frenk illerinde yaptığı kötülük! Yıllardır Nâzım Hikmet'in, Aziz Nesin'in, Yaşar Kemal'in, Orhan Veli'nin yapıtları Türk sanatını Avrupalıya tanıtma çabasındayken, öte yandan bir bayağı kaçakçı kendini Türk sanatının ardına gizliyerek savunuyor.

Artık sanatı gerçek sanatçıya teslim etmenin ve kaçakçıları, düzenbazları işlerine geldikleri için sanat kurumlarının başlarına getirenlere «DUR» demenin tam zamanıdır.

ANADOLU BASININDA BAĞIMSIZLIK KAVGASI

EMPERYALİZME ve sömürüye karşı direnen emekçi halkın yurt içinde ve yurt dışında protesto hareketleri sürüp giderken Anadolu'nun dört bir yanında ve yurt dışında toplumcuların yayınladıkları gazete, dergi ve broşürlerle bu anti - emperyalist ve sosyalist mücadele güçlendirilmektedir.

Geçen hafta Zonguldak Ereğlisi'nde toplumcu bir grup tarafından «ÇIKIŞ» adı altında yeni bir aylık dergi yayınlanmağa başlamıştır. Türkiye'de emekçi halk kitlelerinin ideolojik açıdan eğitilmesi ve yetiştirilmesi için aylık dergilerin büyük önemi taşıdığı şüphesizdir. Daha önce yayınlanmış aylık toplumcu dergilere ek olarak beş aydan beri yayın hayatını sürdüren Aydınlık bu bakımdan büyük bir boşluğu doldurmuştur.

Çıkış Dergisi de, taşrada mütevazi imkanlarla fakat değerli bir muhteva ile hazırlanan toplumcu bir yayın olarak ilk sayısında çıkış nedenini şöyle açıklamaktadır: «Çıkış, TİP'in tutucu yönetici kadrosu ile uzun süre uyutulması, saptırılması imkansız olan devrimci taban arasındaki önlenemez çelişkinin, nesnel şartların da çelişkiyi olgunlaştırmasıyla var olmuştur.

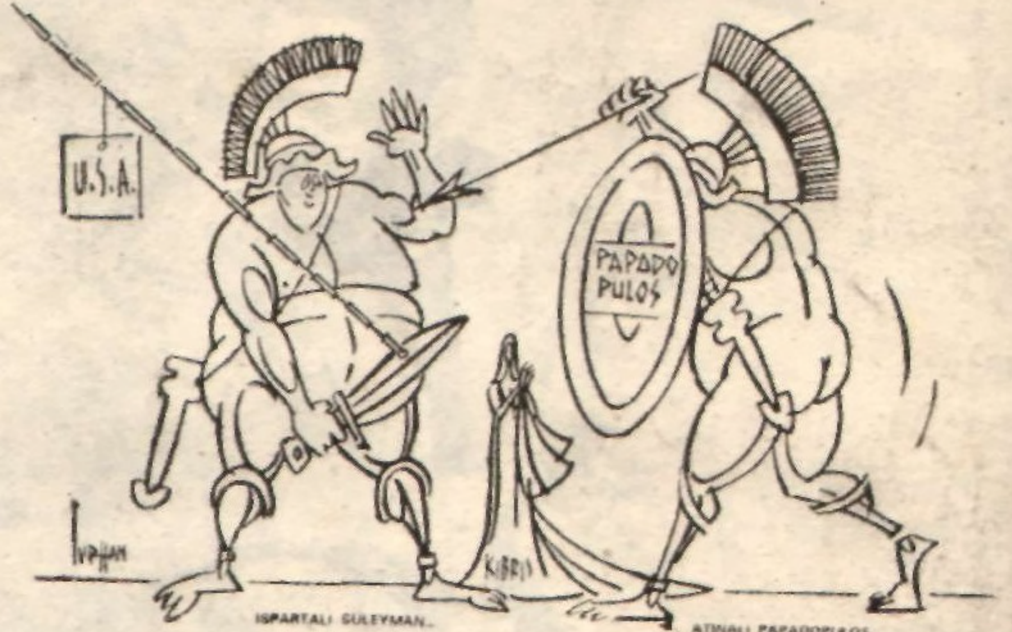
Çıkış'ın kadrosu TİP'in devrimci tabanına mensup olduğu gibi, temel gücünü ve varoluş sebebini de TİP'in bütün yurttaki devrimci üyelerinden almaktadır. Çıkış olumlu yanlarıyla yurt içindeki bütün devrimcilerin çabalarının olduğu gibi, Bolivya dağlarında vurulan devrimciden, Vietnam Kurtuluş Savaşı kahramanlarına kadar tüm dünya devrimci hareketinin bir meyvasıdır.»

Londra'da toplumcu Kıbrıs'lı Türklerin yayınladığı aylık Siyasi Bülten'de ise, bundan bir süre önce ANT'ta yayınlanan NATO ile ilgili bir yazı iktibas edildikten sonra şöyle denilmektedir: «ANT Dergisi'nde çıkan bu yazı NATO'cuların vaveylası altında gizlenen gerçekleri kamuoyuna duyurması bakımından önemli olduğu kadar, Türkiye'nin NATO'ya daha sıkı bağlarla bağlanması çabalarına da ışık tutmaktadır. Durum biz Kıbrıs'lılar için ayrı bir ehemmiyet kesbetmektedir, çünkü biliniyor ki, Amerika Kıbrıs'ı da NATO'ya katmak için hayli çaba harcamaktadır. Cemaatlar arası görüşmelerin NATO'ya uygun şekilde gelişmesi ve sonuçlanması gayretleri de halkımızdan gizli değildir. Halkımız görüşmelerden Kıbrıs'ın bağımsızlığı esasına dayanan âdil ve menfaatlerimize uygun bir çözüm şekli beklerken, Amerika, NATO içinde dertlerimizi yeni şekilde sürdürmek gayretindedir. Etrafımızda döndürülen dolaplara halkımız uyanık olsun!»

> ## *Memleket gerçeklerine çevrilmek!*
>
> Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un eşi Türkân Turgut, Türk Ev Kadınları Derneği'nin de çalışkan bir üyesi. Sabahat Gülay, Vecihe Beyhan, Mehlika Balanhoğlu, Nezihe Tuncer ve arkadaşlarıyla birlikte ev kadınlarının da memleket gerçeklerine çevrilmesine çalışıyorlar. Hafta sonunda Marmara Oteli'nde düzenledikleri Anadolu Gecesi'nde de misafirleri halk müziğine çevirdiler. Bir araba, birkaç koyun, uçan güvercinler, kaşıklar, kilimlerle bir köy dekorunda önce saz şairleri dinlendi, sonra yurttaş sesler ekibi Anadolu'nun sesini duyurdu, daha sonra da halk türkülerinden düzenlenen dans müziğiyle dansetti misafirler!
>
> GÜL PERİ
> (Akşam - 13.3.1969)

Kelkit havzasında yayınlanan YENİŞEBİNKARAHİSAR Gazetesi'nde «Amerika'ya ve 6. Filo'ya Hayır» başlığı altında Polat Savuncu şunları yazmaktadır: «Kara günler yaşıyoruz. Ak koyunla kara koyunun belli olduğu günlerdir bunlar. Anlayana sivrisinek saz misali aydın kafalar çoktan anladılar Türkiye'nin gerçeğini. Amerika inat ve ısrarla, milli gururumuza öylesine darbeler indiriyor ki, sağımızı solumuzu şaşırıp ilerici - gerici, sağcı - solcu, milliyetçi - komünist diye birbirimize giriyoruz. Oysa gerçek, olayların gelişimi sonunda gün gibi ortaya çıkmaktadır. Mücadele, Türk ulusunu, 45 yıl önce kurtulduğu kıskancına yeniden alarak sömüren emperyalizme ve onun yerli ortaklarına karşıdır. Bu mücadele de, 45 yıl önceki gibi mutlaka Türk halkının zaferiyle sonuçlanacaktır.»

Malatya'da yayınlanan HALKIN DERDİ Gazetesi'nde M. Veligil, mahalli seçimler sırasında sosyalistlerin büyük başarı kazandığı Malatya'da 1969 milletvekili genel seçiminin de daha büyük başarılarla sonuçlanması için şu uyarıda bulunmaktadır: «1969 gelmiştir ve seçim yılıdır. Olanakları ne kadar az, yolu ne kadar çetin olursa olsun, Malatya TİP örgütünün birlik ve beraberlik içinde yürüttüğü çalışmalarla en az 40.000 oy alacağı inancı içindeyiz. Malatya'mızın yiğit, uyanık, aydın halkı Türkiye İşçi Partisi'nden 40.000 oyu esirgemeyecektir. Yeter ki, çalışalım. Yeter ki, çalışmasını bilelim. Yeter ki Türkiye İşçi Partisi'ni gücünden yoksun hale getirmek için bazan da dost maskesi ile sosyalist çehresi ile karşımıza çıkan yoksul ve emekçi halk düşmanlarının iğvasına kapılarak birlik ve beraberliğimizi bozmayalım.»

Turhan Selçuk - (Yeni İstanbul, 11.3.1969)

> ## Dükalık'ta panik!
>
> Hafta içerisinde gazetelerin spor sayfalarında büyük başlıklarla bir haber yer aldı. «Şampiyonluğu İstanbul'un elinden almak istiyorlar». Dükalığın korkusunun nedeni, bir taşra takımının nefeslerini enselerinde duymaları, liderliğe bir taşra takımının adaylığını koymasından.
>
> Bunu sanırızca en iyi açıklıyan, liderliğe adaylığını koyan Eskişehirspor'un ünlü amigosu Orhan. Kendisine soranlara hep aynı cümleyi tekrarlıyor: «Bu dönemde İstanbul dükalığının hiç değilse futboldaki saltanatını yıkmak amacındayız.»

Besni'de yayınlanan GÜNEY EKSPRES Gazetesi'nde Şekip Önder de, yaklaşan seçimler dolayısıyla partilerin durumunu inceleyerek CHP'nin oyunlarına şöyle dikkati çekmektedir: «Fakir köylüyü yıllarca jandarma dayağıyla, angaryayla inim inim inleten CHP'si, şimdi de tutmuş, fakir reyini sosyalist bir parti olan Türkiye İşçi Partisi'ne vermesin diye Ortanın Solu yutturmacasını oraya atmıştır. Fakire, köylüye tepeden bakan CHP nasıl olur da fakiri kalkındırır? Ortanın solu fakiri kalkındırma yolu değil de, fakirin reyini almak için bir yutturmaca yoludur. Halka tepeden bakan CHP, toprak reformunu yapacağız diye bar bar bağırıyor. Aldanmayın. Yapamazlar, yapmazlar. Çünkü CHP'nin milletvekili ve senatörleri ya ağadır veya beydir de ondan yapamazlar. Adamlar baltayı hiçbir zaman ayaklarına vurmazlar. Zira reform yapılsa, kendilerinin toprağı elden gidecek. CHP bu seçimde Türkiye İşçi Partisi'nden hatırı sayılır derecede korkmaktadır. Neden korkuyorlar TİP'ten? Çünkü emekçi halkın, yani işçilerin, topraksız köylülerin yada toprağı az köylülerin, küçük esnafın, küçük memurların kendisine sırt çevirip TİP'e dört elle sarılacağını biliyorlar da, ondan korkuyorlar.»

Fatsa'da yayınlanan YEŞİL FATSA Gazetesi'nde Ziya Yılmaz, Kanlı Pazar olaylarından sonra kaleme aldığı yazıda bütün baskılara ve kan dökmelere rağmen sosyalistlerin mücadelesinin durmayacağını şöyle belirtiyor: «Ama Türk sosyalistlerinin çektikleri bunca sıkıntılar boşa gitmiyor, gitmeyecek de. Atalan köylülerinin 6 ağanın elindeki hazine topraklarını işgal etmesi buna bir örnek. Akhisar köylülerinin tütün mitingi buna ikinci örnek. Singer Grevi, Derby Grevi, 20 bin öğretmenin büyük eğitim yürüyüşü, Amerikan emperyalizmine karşı koyan ve bu uğurda şimdiden üç şehit veren aydın gençliğin korkusuz, bilinçli direnişi, hepsi hepsi, çabaların boşa gitmediğine çekilen sıkıntıların, uğranılan haksızlığın, bu uğurda verilen başların, boşa gitmediğinin bir örneğidir.»

Tunceli'de yayınlanan EZİLENLER Gazetesi'nde Kemal Burkay, okurlarına şu çağrıda bulunmaktadır: «Kardeşler, uyanık insanlar, birleşik bir güç olalım. Kara kuvveti yenmek için. Halkımızın kardeşliği, birliği, gerçek mutluluğu için. Çünkü biz alevi ve sünni, doğulu ve batılı tüm ileri görüşlü, halktan yana insanları birleştirmek, iyi bir düzeni, herkesin gerçekten hür olduğu bir düzeni bir an önce kurabiliriz. Öyle bir düzen ki, kimse kimseyi soymasın.

Herkes çalışsın, hakkını alsın. Herkes inancında, kanaatinde hür olsun. Herkese eşit davranılsın. Dilinden dolayı eşit, inancından dolayı eşit, renginden, soyundan dolayı eşit davranılsın. Öyle bir düzen ki kağıt üstünde yazılı olan gerçekten hayata geçsin!»

> ## Hariçten gazel!
>
> Türkiye'de vahim hadiseler olacağa benziyor. Bütün kardeşlerime ehemmiyetle tavsiye ediyorum. Komünistler ihtilal yapmaya kalkışırlarsa, halk Orgeneral Cemal Tural Paşa'yı desteklemelidir.
>
> Allah milletimizin yardımcısı olsun.
>
> MEHMET ŞEVKİ EYGİ
> (Bugün - 9.3.1969)
>
> ■
>
> Orgeneral Cemal Tural Paşa'nın vazifesinden alındığını teessürle öğrendim. Kendilerine sıhhat ve afiyetler diler, Kader-i İlahi'nin, komünistleri ezmek hususunda zat-ı şecaatpenahilerine fırsat vermesini niyaz ederim. Moskof emperyalizminin uşaklarının inşaallah sevinçleri boşa çıkacaktır.
>
> MEHMET ŞEVKET EYGİ
> (Bugün - 15.3.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL ● Ankara Temsilciliği: Tel.: 13 40 20 ● Dizgi: ESENDİKLİ MATBAASI ● Baskı: VATAN
● Toptan Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE Ankara Cad. 84 İSTANBUL Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir ● Tek sütun 5 santimlik kutu yayın ilanları 50 Lira'dan kabul edilir ● Gönderilen yazılar yayınlansın yayınlanmasın iade edilmez